

SOPEUTUMINEN KULTTUURIIN

Kuinka sopeutua thaimaalaiseen kulttuuriin ja tapoihin

Tiivistelmä

Tekijä(t) Laine, Milla	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 37	Valmistumisaika Kevät 2019
Työn nimi Sopeutuminen kulttuuriin Kuinka sopeutua thaimaalaiseen kulttuuriin ja tapoihin		
Tutkinto Restonomi AMK		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön aiheena on kartoittaa erilaisia syitä sille, miksi toiset ihmiset sopeutuvat paremmin thaimaalaiseen kulttuuriin kuin toiset. Tavoitteena on löytää syitä sille, mitkä ovat thaikulttuuriin sopeutumista edistäviä tai hankaloittavia tekijöitä. Tutkimusosuudessa vertaillaan naisten ja miesten eroja kulttuurin sopeutumisprosessissa.</p> <p>Teoriaosuudessa käsitellään kulttuuria, kulttuuriin sopeutumista ja Thaimaata. Opinnäytetyön empiirisessä osuudessa sovelletaan teoriaosuudessa läpikäytyjä käsitteitä ja asioita käytäntöön ja pyritään tällä tavalla löytämään tapoja, jotka tuottavat hankaluuksia thaimaalaiseen kulttuuriin sopeutuessa. Teoriaosuuden lopussa analysoidaan sekä pohditaan kyselystä saatuja tuloksia.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimusosuudessa pyrittiin selvittämään Thaimaassa matkustelleiden ja asuneiden alle 30-vuotiaiden suomalaisten avulla syitä kyseiselle tutkimusongelmalle. Tutkimus on määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus ja aineisto kerättiin internetkyselyllä erilaisten Thaimaan matkustusivustojen kautta. Kyselyyn vastasi 76 henkilöä.</p> <p>Yhteenvedosta löytyy lyhyesti opinnäytetyön rakenne, tulosten tarkastelua sekä pohdintaa jatkotutkimusten mahdollisuudesta. Tärkeimpiä löydöksiä tutkimuksessani ovat, että miehet altistuvat kulttuurishokille naisia helpommin, kulttuurishokkia eniten kokevat ne henkilöt, jotka lähtevät Thaimaahan koulutuksen takia. Kulttuuriin sopeutumisen parhaimmaksi edesauttavaksi tekijäksi vastaajat mainitsivat positiivisen asenteen ja kaikista hidastavammiksi tekijöiksi ennakkoluulot sekä Thaimaan ja Suomen vertailun.</p>		
Asiasanat Akkulturaatio, kulttuurishokki, Thaimaa, kulttuuri, kulttuuridimensiot		

Abstract

Author(s) Laine, Milla	Type of publication Bachelor's thesis	Published Spring 2019
	Number of pages 37	
Title of publication Adjusting to a Foreign Culture How to Adjust to Thai Culture and Customs		
Name of Degree Bachelor of Business and Hospitality Management		
Abstract <p>The subject of this thesis is to specify the various reasons why some people adjust better to Thai culture than others. The goal is to find the factors that slow or enhance the adaptation process to Thai culture. This thesis examines differences between women and men in the cultural adaptation process.</p> <p>The theoretical part deals with culture, cultural adaptation process and Thailand. These concepts are applied in the empirical part of the thesis in order to find out what causes difficulties when adapting to Thai culture. The last part of the theoretical section analyzes and discusses the results of the questionnaire.</p> <p>The thesis examines the research problem with help of a group of Finnish people that are under the age of 30 and have traveled or lived in Thailand. The study is quantitative and the data was collected via an internet survey on various Thai travel websites. The number of respondents was 76 people.</p> <p>The key findings of this study are that men are more adept to feel culture shock than women. The people who travel to Thailand for education are most affected by culture shock. A positive attitude seems to help most in adapting to the Thai culture. On other hand, prejudice and contrasting between Thailand and Finland slow down the adaptation process.</p>		
Keywords Acculturation, Culture shock, Thailand, Culture, Culture dimensions		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Työn tarkoitus ja tavoitteet.....	1
1.2	Tutkimusmenetelmä ja työn rakenne.....	2
2	KULTTUURI.....	3
2.1	Geert Hofstede ja kulttuuridimensiot.....	3
2.2	Kulttuuridimensiot yksityiskohtaisemmin.....	5
3	SOPEUTUMINEN.....	8
3.1	Akkulturaatio.....	8
3.2	Sopeutumiseen vaikuttavat tekijät.....	8
3.3	Kulttuurishokki.....	9
3.4	Kulttuurishokin vaiheet.....	10
3.5	Suhtautuminen vieraaseen kulttuuriin.....	12
3.6	Ymmärrys kulttuurin kehonkieliä ja tapoja kohtaan.....	14
4	THAIMAA.....	17
4.1	Historia.....	18
4.2	Uskonto.....	18
4.3	Kulttuuri.....	19
4.3.1	Kulttuurillinen ulottuvuus Thaimaa.....	21
4.4	Thaimaan matkailu.....	22
4.5	Thaikulttuurille tyypillisiä piirteitä.....	23
5	TULOKSET JA ANALYSOINTI.....	27
6	YHTEENVETO.....	36
6.1	Keskeisimmät tulokset ja niiden tarkastelu.....	36
6.2	Jatkotutkimusmahdollisuus.....	37
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET.....	45

1 JOHDANTO

1.1 Työn tarkoitus ja tavoitteet

Johdanto esittelee työn tarkoituksen ja sen tavoitteet. Tutkimuskysymys ja sen ratkaisuun käytetty tutkimusmenetelmä avataan. Johdannossa käydään myös lyhyelti työn rakenne läpi.

Opinnäytetyöni käsittelee aihetta, kuinka sopeutua thaimaalaiseen kulttuuriin. Opinnäytetyöni tutkii Thaimaata, sillä kiinnostukseni tehdä opinnäytetyö Thaimaahan liittyen kasvoillessani opiskelijavaihdossa keväällä 2018 Thaimaan Phuketissa Prince of Songkla Universityssä. Kyseisestä syystä tahdoin selvittää, miksi toiset sopeutuvat vieraaseen kulttuuriin helpommin ilman suurempia ongelmia, kun toiset jäävät jumiin johonkin kulttuurishokin vaiheeseen, minkä takia sopeutuminen tuottaa heille vaikeuksia.

Tutkimuksen tavoitteena on vastata kysymykseen siitä, mitä ovat thaikulttuuriin sopeutumisesta edistäviä tai hankaloittavia tekijöitä, eli löytää erilaisia syitä sille:

- Miksi toiset sopeutuvat Thaimaan kulttuuriin helpommin kuin toiset?
- Onko thai kulttuuriin sopeutumisessa eroavaisuuksia miesten ja naisten välillä?
- Mitkä tekijät edistävät tai hidastavat sopeutumisprosessia?

Tutkimus käsittelee alle 30-vuotiaita suomalaisia. Kyseinen ikäluokka valikoitui siksi, että nuorten matkustelun on todettu lisääntyvän koko ajan yhä enemmän ja enemmän (Lorman 2017). Tutkimuksen on rajattu kyseiseen kohderyhmään, sillä omien kokemusteni perusteella vaihto-oppilasaika oli elämäni parasta aikaa ja samalla toiset vaihto-oppilaat eivät kokeneet aikaa thaimaalaisessa kulttuurissa yhtä mielekkääksi kuin minä. Tästä syystä tahdon tutkia nuorten sopeutumista ja käyttäytymistä thaikulttuurissa.

Aihe on ajankohtainen, sillä suomalaisia lähtee jatkuvasti yhä enemmän Aasiaan matkustelemaan ja Thaimaa on yhä suomalaisten suosikkikohteita (Suomen Suurlähetystö Bangkok 2011). Thaimaa on luokiteltu vuonna 2017 TUI:n suosituimmaksi kaukolomakohteeksi ja matkustajamäärän on kerrottu olevan koko ajan kasvussa, nämä tiedot kasvattavat aiheen ajankohtaisuutta (Lifestyle Media Oy 2017). Työtäni voi hyödyntää Thaimaahan muuttoa tai opiskelua harkitsevien kanssa sekä myös lomamatkalle suuntaavien kanssa. Opinnäytetyö antaa eväät, millä tavoin sopeutua tähän hyvinkin erilaiseen kulttuuriin sekä tietoa mahdollisista ongelmista sopeutuessa.

Aiheesta thaikulttuuriin sopeutuminen ei ole tehty aikaisempaa opinnäytetyötä, joten se lisää entistä enemmän opinnäytetyön aiheen tärkeyttä sekä ajankohtaisuutta yllä mainittujen seikkojen takia. Vastaavanlaisia kulttuuriin sopeutumista käsitteleviä opinnäytetöitä on tehty islamistisesta kulttuuriin sopeutumisesta Qatarissa, vaihto-oppilaan sopeutumisesta japanilaiseen kulttuuriin. Näiden lisäksi on kirjoitettu erilaisia oppaita uuteen kulttuuriin muutosta, joissa kohdemaina esimerkiksi Suomi ja Sveitsi.

1.2 Tutkimusmenetelmä ja työn rakenne

Tutkimus on määrällinen tutkimus. Tutkimuksen havaintoyksikköinä toimivat suomalaiset alle 30-vuotiaat Thaimaassa matkustelleet tai asuneet henkilöt. Havaintoyksikkönä tutkimuksessa tarkoitetaan mittauksen kohdetta, jonka mielipiteitä, asenteita, ominaisuuksia sekä käyttäytymistä selvitetään (KvantiMOTV 2019). Tutkimuksessa ei ollut mahdollista käyttää perusjoukkoa eli kokonaisuutta, jonka kaikki havaintoyksiköt muodostavat (KvantiMOTV 2019). Tämän takia tutkittiin otosta, eli satunnaisesti valittua havaintoyksikköä, joka kyselyyn kerättiin Facebookista: Thaimaan ystävät -sivustolta sekä tutuille ja ystäville jaetun kyselylinkin kautta. Tapaan kerätä tutkimusaineisto vaikuttaa tutkimusongelma, teoreettinen viitekehys, tutkimuskohde sekä resurssit (KvantiMOTV 2019). Otos tutkimuksessa on 76 henkilöä, joista 28 on miehiä ja 48 naisia. Tutkimusmenetelmänä on kyselytutkimus, joka suoritettiin osoitettuna otantatutkimuksena kyselylomakkeen avulla internetissä. Kyseinen kyselylomake on laadittu Webropol-kyselytyökalun avulla ja siinä on vakioiduja kysymyksiä ja vastauksia sekä avoimia kysymyksiä. Tutkimus on määrällinen, eli siinä ollaan kiinnostuneita erilaisista syy-seuraussuhteista, luokittelusta ja vertailusta (Koppa 2015). Määrällinen tutkimustapa valikoitui siksi, että tavoitteena oli saada selville, kuinka sopeudutaan parhaiten sekä huonoiten thaikulttuuriin. Mitä vastaajat ovat kokeneet omakohtaisesti sopeutumisprosessia edesauttaviksi tai hidastaviksi tekijöiksi. Onko sopeutumiseen sidoksissa jotain muita syitä esimerkiksi koulutustaustassa, kielitaidossa tai jossakin toisessa osa-alueessa.

Opinnäytetyöstä ensimmäiseksi löytyy teoreettinen osa, jossa avataan työn keskeisimmät käsitteet apuna käyttäen alan kirjallisuutta ja internetlähteitä. Työ sisältää myös löydöksiä syistä, jotka vaikuttavat sopeutumiseen ja kulttuurishokista selviytymiseen. Seuraavassa osassa esitellään thaimaalaisia tapoja ja arvoja, jotka voivat vaikuttaa kulttuuriin sopeutumiseen Thaimaassa. Työn tutkimuksellisessa osassa kyselytutkimuksesta kerättyä tietoa sovelletaan tutkimuskysymykseen ja analysoidaan sitä. Tutkimus tulosten analysoinnin apuna käytettiin Webropol sivuston analytics työkalua. Opinnäytetyön viimeisestä osasta löytyy yhteenveto, jossa analysoidaan ja tarkastellaan tutkimustuloksia ja selvitetään mahdollisuuksia jatkotutkimuksiin.

2 KULTTUURI

Sana *kulttuuri* on johdettu alkuperäisestä latinankielisestä substantiivista *cultura*, joka tarkoittaa viljelystä (Tieteen termipankki 2019). Kulttuuri on sellainen ilmiö, joka on monimuotoinen ja sille ei ole olemassa ainoastaan yhdenlaista määritelmää. Yleisesti kulttuurin määritelmästä kuitenkin käytetään antropologin Edward Tylorin määritelmää vuodelta 1871:

"Kulttuuri laajassa merkityksessä on se mutkikas kokonaisuus, joka sisältää tiedon, uskomukset, taiteen, moraalin, tavat sekä kaikki muut kyvyt ja tottumukset, jotka ihmisellä ovat yhteiskunnan jäsenenä". (Lindström 2014.)

Kulttuuri muovaa ja vaikuttaa käyttäytymiseemme, havaintoihimme sekä päätöksiimme (Shibasaki 2017). Kulttuurilliset piirteet opitaan ja niihin ajatellaan kuuluvan asiat, joita ihminen on oppinut tekemään, arvostamaan, uskomaan ja nauttimaan. Näitä asioita ovat esimerkiksi: taide ja kirjallisuus, kehonkieli, elintavat, arvojärjestelmät, perinteet ja niin edelleen. (Peda.net 2019.) Kulttuuri pitää sisällään tapoja, kieliä ja materiallisia esineitä, jotka siirtyvät sukupolven mukana seuraavalle sukupolvelle. Kulttuuriin kuuluvat ne käytöksen piirteet, jotka jakautuvat maantieteellisesti alueittain. (Peace Corps 2019.)

Kulttuuri voidaan eritellä kahteen osa-alueeseen, esinekulttuuriin ja henkiseen kulttuuriin. Esinekulttuuriin eli aineelliseen kulttuuriin luokitellaan kuuluviksi ihmisten luomat esineelliset asiat. Tähän osa-alueeseen kuuluvat esimerkiksi asumukset, rakennukset, kulkuvälineet, työkalut, huonekalu, astiat, vaatteet ja niin edelleen. Henkiseen kulttuuriin puolestaan luokitellaan ihmisen muita luomuksia, kuten käyttäytymistavat, normit, perinteet, kieli ja uskonto. Arkipuheissa kulttuuri tarkoittaa nimenomaan henkisen kulttuurin määrittä. (Aro 1998, 7.)

2.1 Geert Hofstede ja kulttuuridimensiot

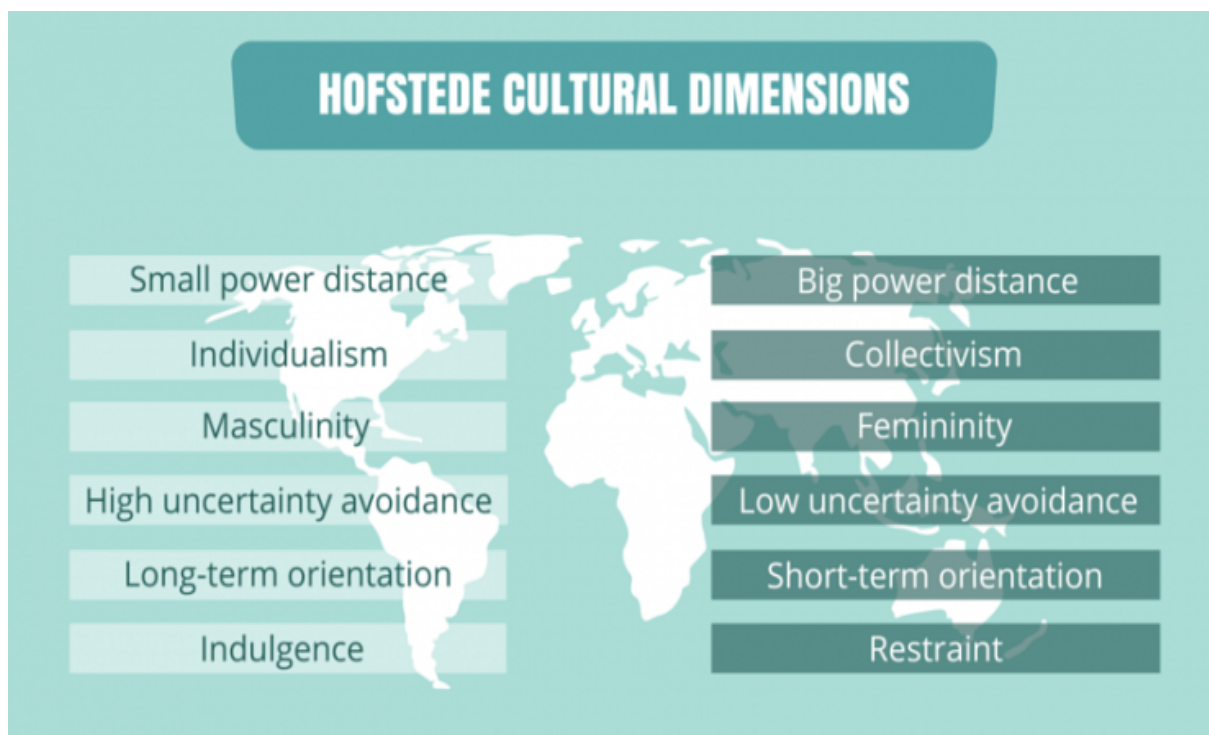
Yksi maailman tunnetuimmista sekä vaikutusvaltaisemmista kulttuurien välisen vuorovaikutuksen tutkijoista on alankomaalainen Geert Hofstede (Korhonen 2017). Hänen kirjansa on julkaistu 21 eri kielellä ja hän on yksi maailman yleisimmin lainatuista/siteeratuista yhteiskuntatieteilijöistä (Pogosyan 2017). Teoksessaan *Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values* hän tutki monikansallisen IBM:n työntekijöiden asenteita yli 50 maassa. (Korhonen 2017.) Tutkiessaan ja analysoidessaan työntekijöitä, Hofstede tajusi, että ihmisillä eri kulttuureissa on erilaiset arvojärjestelmät, joihin heidän käyttäytymisensä perustuu (Pogosyan 2017). Teos paljasti neljä kulttuuridimensiota:

1. Maskuliinisuus ja feminiinisyys - Hofstede vertaa kulttuurin suhtautumista ihmis-suhteisiin.
2. Epävarmuuden sietäminen ja välittäminen - yhteiskunnan suhtautuminen normaalia poikkeavaan käytökseen.
3. Valtaetäisyys - mittaa kuinka suuria eroja ihmisten asemassa pidetään hyväksyttävänä.
4. Individualismi ja kollektivismi – jakauma kuvaa miten tärkeää ryhmien jäsenyys on ihmisille sekä miten ryhmien arvot ja normit määräävät heidän ajatteluaan sekä käytöstään. (Kauhanen 2002.)

Sittemmin löytyi vielä kaksi muuta dimensiota, jota Michael Bond sekä Michael Minkov käsittelivät.

5. Pitkä- ja lyhytaikaisorientoituminen - kuvaa kulttuurin aikakäsitystä.
6. Nautinto - keskitytäänkö kulttuurissa työntekoon vai elämästä nauttimiseen.

(Korhonen 2017.)

Kuva 1. Kulttuuridimensiot Hofsteden mukaan (CLEVERISM 2015)

2.2 Kulttuuridimensiot yksityiskohtaisemmin

Yllä olevassa kuvassa listatut Hofsteden luomat kulttuuridimensiot auttavat ymmärtämään eri maiden, kansallisuuksien ja organisaatioiden välisiä kulttuurieroja (CFI Education 2019). Vertailu perustuu maiden/yhteiskuntien vertailuun yksilöiden sijasta (Hofstede Insights 2019). Hofstede ja Minkov sijoittivat kunkin maan asteikolla 0-100 kullakin kulttuuridimensiolla (Mind Tools 2019).

Maskuliinisuus ja feminiinisuus liittyy miesten ja naisten roolien jakautumiseen ja sitä mitataan MAS-asteikolla. Korkean MAS arvon eli maskuliinisissa yhteiskunnissa miesten ja naisten rooleissa on havaittavissa vähemmän päällekkäisyyksiä. Menestys, vahvuus ja nopeus ovat yhteiskunnassa ihailtuja ominaisuuksia. (Mind Tools 2019.) Yhteiskunnassa arvostetaan kilpailua, saavutuksia ja menestystä (Hofstede Insights 2019). Raha ja saavutukset ovat luokiteltu myös tärkeiksi. Matalan MAS-arvon eli feminiinisissä yhteiskunnissa miesten ja naisten rooleissa on havaittavissa päällekkäisyyksiä. Säädyllisyyttä pidetään feminiinisessä yhteiskunnassa hyveenä sekä elämänlaatu ja ihmissuhteet ovat keskeisessä asemassa. (Mind Tools 2019.) Feminiinisessä yhteiskunnassa joukosta erottumista pyritään välttämään, sillä se ei ole ihailtavaa. (Hofstede Insights 2019.)

Epävarmuuden sietäminen ja välttäminen viittaa siihen, kuinka ihmiset voivat suoriutua ahdistuksesta (Mind Tools 2019). Tämä kulttuuridimensio tarkastelee sitä, missä määrin epävarmuutta ja epäselvyyttä sallitaan (CFI Education 2019). Yrittääkö yhteiskunta hallita tulevaisuutta vai antaa sen tapahtua. Epäselvyys on saanut kulttuurit käsittelemään tätä ahdistusta eri tavoin. (Hofstede Insights 2019.) Epävarmuuden sietämistä ja välttämistä mitataan UAI-asteikolla. Korkean UAI määrän yhteiskunnissa, ihmiset pyrkivät mahdollistamaan elämän ennustettavuuden sekä hallittavuuden mahdollisimman hyvin. Yhteiskunta on konservatiivinen, jäykkä ja jäsenelty sekä jäsenet voivat tarvittaessa näyttää vihaa tai tunteita. (Mind Tools 2019.) Tuntematon ja epävarmuudet pyritään minimoimaan tiukkojen sääntöjen ja määräysten avulla (CFI Education 2019). Rento ja kiireetön elämäntyyli on enemmän läsnä Matalan UAI määrän yhteiskunnissa. Nämä yhteiskunnat ovat huomattavasti avoimempia uusille innovaatioille tai muutoksille. (Mind Tools 2019.)

Valtaetäisyys viittaa epätasa-arvon määrään, mikä on olemassa ja mikä on hyväksytty määrä. Valtaetäisyyden määrää mitataan PDI-asteikolla ja suuri PDI määrä viittaa yhteiskunnan hyväksyvän vallan epätasa-arvoisuuden ja hierarkkisen jakautumisen. (Mind Tools 2019.) Yhteiskunta rohkaisee byrokratiaa ja jäsenillä on korkea arvostus viranomaisia kohtaan (CFI Education 2019). Tällaisissa yhteiskunnassa on huomattavissa tiukkaa komentoketjua ja protokollaa (Hofstede Insights 2019). Ihmiset myös ymmärtävät missä yhteiskunnassa on heidän 'paikkansa' ja, mikä on heidän roolinsa yhteiskunnassa. Suuren

PDI määrän maissa hierarkiat ovat monimutkaisempia sekä mailla on puutteita kompensoinnin, auktoriteetin sekä kunnioituksen kanssa. Pieni PDI määrä viittaa siihen, että yhteiskunnassa valta on jaettu ja jakautunut laajalle alueelle, eikä yhteiskunnassa hyväksyttyä vallan epätasaista jakautumista. Näissä maissa niin työnjohtajia kuin työntekijöitä pidetään yhtä tasavertaisena. (Mind Tools 2019.) Osallistava johtamisen tyyli on tavanomaista yhteiskunnassa (CFI Education 2019).

Individualismi viittaa ihmisten välisten siteiden vahvuuteen yhteisössä. Individualismia ja kollektivismia mitataan IDV-asteikolla. Korkean IDV määrän maissa on havaittavissa heikkoa ihmissuhteita niiden keskuudessa, jotka eivät kuulu ydinperheeseen. Näissä maissa otetaan vähemmän vastuuta toisten teoista ja niiden seurauksista. Yksityisyyden kunnioittaminen ja vapaus ovat individualismille ominaisia. (Mind Tools 2019.) Henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttaminen luo yhteiskunnassa suurta merkitystä ja siksi henkilön minäkuva on määritelty sanalla 'minä' (CFI Education 2019). Matalan IDV määrän maissa eli kollektiivisissa maissa ihmisten on oltava lojaaleja ryhmälle, johon he kuuluvat. Toisten ihmisten huolenpito ja vastuu heidän hyvinvoinnistaan kuuluu ryhmäläisille, vastineeksi ryhmä puolustaa sen jäsenten etuja. Kollektivismissa yhtenäisyyden tunne ryhmässä on tärkeää. (Mind Tools 2019.) Kollektivistisessä yhteiskunnassa henkilön minäkuva on määritelty sanalla 'me' (CFI Education 2019).

Pitkä- ja lyhytaikaisorientoituminen kuvaavat sitä, kuinka jokainen yhteiskunta säilyttää yhteyksiä omaan menneisyyteensä samalla kun käsittelee nykyhetken ja tulevaisuuden haasteita (Hofstede Insights 2019). Pitkäaikaisorientoituminen viittaa siihen, että yhteiskunta keskittyy tulevaisuuteen ja lyhytaikaisorientoituminen puolestaan siihen, että yhteiskunta pitää tärkeänä tätä hetkeä tai mennyttä tulevaisuuden sijaan (Grimsley 2015). Lyhytaikaisorientoituneet yhteiskunnat ylläpitävät perinteitä ja normeja samalla kun tarkastelevat yhteiskunnallista muutosta epäilevästi (Hofstede Insights 2019). Orientoitumista mitataan PRA-asteikolla. Pitkäaikaisorientoituvilla yhteiskunnilla on tapana olla käytännölläheisiä, säädyllisiä sekä vauraita. Vaurautta ja koulutusta arvostetaan yhteiskunnassa suuresti. (Mind Tools 2019.) Tavoitteena on korostaa pysyvyyttä, sitkeyttä ja pitkän aikavälin kasvua sekä lyhyen aikavälin menestyksen sijaan jäsenet pyrkivät saavuttamaan pitkäaikaista menestystä (CFI Education 2019). Lyhyenaikaorientoitumisen maissa ihmiset korostavat periaatteiden, arvojen, johdonmukaisuuden ja totuuden tärkeyttä (Mind Tools 2019). Yhteiskunnassa tavanomaista on arvostus lyhyen aikavälin menestykselle (CFI Education 2019). Uskonnollisuus on myös yleistä lyhyenaikaorientoitumisen yhteiskunnissa. (Mind Tools 2019.)

Nautinnon ja hillitsemisen dimensio tarkastelee, sitä miten yhteiskunta tukahduttaa tarpeidensa tyydyttämisen ja säätelee sitä sosiaalisten normien avulla (CFI Education 2019). Nautintoa ja hillitsemistä mitataan IVR-asteikolla. Yhteiskunta, jonka IVR arvo on korkea, sallii suhteellisen vapaan elämäntyylin nauttien elämästä ja pitämällä hauskaa. Vastakohtana on yhteiskunta, jonka IVR arvo on alhainen ja jossa painotetaan enemmän mielihyvän ehkäisyä ja enemmän ihmisten käytöksen säätelyä. Sosiaaliset normit yhteiskunnissa ovat tiukkoja. (Mind Tools 2019.)

Kappaleessa neljä, alaluvulla 4.3.1, tarkastellaan sitä, miten Thaimaan kulttuuri sijoittuu näihin kuuteen eri kulttuuridimensioon.

3 SOPEUTUMINEN

3.1 Akkulturaatio

Akkulturaatio viittaa muutoksiin, jotka seuraavat kahden kulttuurin pitkän ajanjakson välittömästä keskeisestä kontaktista (Sommarhem 2012, 4). Kahden kulttuurin ihmiset joutuvat keskenään kanssakäymiseen, ja tämän kanssakäymisen yhteydessä on havaittavissa muutoksia jommassakummassa osapuolella tai molemmissa (Alatalo 2015, 19). Siirtolaisuus on vapaaehtoista ympäristön vaihdosta pois alkuperäiseltä asuinpaikalta. Siirtolaisuus on yksilön toimintaympäristölle suuri muutos, jolloin uuden opettelu vie pitkään ennen kuin uusi elämäntilanne on hallinnassa. Tätä prosessia nimitetään akkulturaatioksi. (Hoffrén 2019.)

Akkulturaatiota on tutkittu ryhmä- sekä yksilötasolla. Ryhmätasolla akkulturaatio koskee taloudellisia, kulttuurillisia, sosiaalisia ja poliittisia muutoksia. (Hoffrén 2019.) Kahden tai useamman kulttuurin kontaktissa myös kulttuuriryhmien edustajat, yksittäiset ihmiset, joutuvat akkulturaatioprosessiin ja kokevat silloin muutoksia. Tämä yksilötason akkulturaatio on myös tunnettu nimellä psykologinen akkulturaatio. (Sommarhem 2012, 4.) Yksilötason akkulturaatiossa tapahtuu muutoksia yksilön käyttäytymisessä, arvoissa, asenteissa ja identiteetissä. Akkulturaatio etenee siten, että yksilö omaksuu ensin valtakulttuurin ulkoiset piirteet ja sitten sisäiset piirteet kuten arvot ja normit. Yksilön täytyy akkulturoitua sisäisesti ennen kuin voi samaistua valtaväestöön ja tulla osaksi sitä. (Hoffrén 2019.)

3.2 Sopeutumiseen vaikuttavat tekijät

Sopeutumiseen vaikuttavat ympäristö olosuhteineen ja ihmisineen sekä yksilön ominaisuudet ja sosiaaliset valmiudet (Wallin 2013). Merkityksellistä sopeutumisen kannalta on se, millaisia virikkeitä kasvuympäristö on tarjonnut sekä millaisesta kulttuuriympäristöstä on kotoisin. Ympäristöllä ja kulttuuritietoudella on vaikutusta yksilön maailmankuvaan. Henkilö, joka on matkustellut paljon elämänsä aikana, päätyy siirtolaiseksi suuremmalla todennäköisyydellä kuin sellainen henkilö, joka ei ole poistunut kotimaansa rajojen ulkopuolelle. Vieraisiin kulttuureihin tutustuessa oma lähtökulttuuri joutuu arvioinnin kohteeksi. Tällöin saattaa huomata, ettei lähtökulttuuri ole välttämättä itselleen se kaikista sopivin ja yksilö sopeutuukin johonkin toiseen maahan ja kulttuuriin paremmin. (Hoffrén 2019.) Naisien ja miesten sopeutumisessa on huomattavissa merkittäviä eroja. Erilaiset tutkimustulokset osoittavat sen, että naiset menestyvät miehiä paremmin ulkomailla. (Halsberger 2007.)

Akkulturaatioon vaikuttavat monet eri tekijät. Siirtolaisuuden syy on keskeinen siten, että tavoitemuuttajalla katsotaan olevan paremmat edellytykset sopeutumiselle kuin pakko-muuttajalla. Lapset sopeutuvat nopeammin kuin aikuiset, näin ollen myös iällä on merkitystä. (Hoffrén 2019.) Toiset henkilöt ovat enemmän motivoituneita sopeutumiseen kuin toiset (Wallin 2013). Motivaatio vaikuttaa siis luonnollisesti sopeutumiseen, täysin sopeutumishaluton tuskin akkulturoituu tai hänen sopeutumisprosessinsa on hyvin hidasta. Sopeutumista helpottaa valtakulttuurin kielen hallinta, sen avulla voi seurata yleisiä tapahtumia ja osallistua uuden ympäristön sosiaaliseen elämään. (Hoffrén 2019.) Etenkin yhdistelmä nuori ja kielitaidoton tuo mukanaan hankaluuksia sopeutumiseen (Wallin 2013). Siirtolaisen etninen etäisyys eli välimatka uuteen ympäristöön vaikuttaa sopeutumiseen. Sopeutumisen kannalta parasta olisi mahdollisimman pieni välimatka, siten yhteisiä tekijöitä olisivat esimerkiksi sama uskonto, ihonväri ja keskeiset elämänarvot, jotka helpottavat yksilöä sopeutumaan helpommin. (Hoffrén 2019.) Sopeutumiseen vaikuttaa lisäksi kansallinen ulottuvuus, eri etnisten väestöryhmien sopeutumisessa on huomattu olevan eroavaisuuksia (Wallin 2013). Kaupungeista muuttaneet sopeutuvat nopeammin kuin maaseudulta muuttaneet. Yhteiskunnallinen- ja sosiaalinen (koostuvat esimerkiksi koulutuksesta ja kielitaidosta) asema vaikuttavat myös sopeutumiseen. (Hoffrén 2019.)

3.3 Kulttuurishokki

Vuonna 1954 kanadalainen antropologi Kalervo Oberg keksi termin kulttuurishokki ja määritteli sille neljä vaihetta, joita yksilöt käyvät läpi tutustuessaan uuteen kulttuuriin. (Shibasaki 2017.) Kulttuurishokki alkaa välittömästi saavuttaessa vieraan maan maaperälle ja kestää koko maassa vierailun ajan tai vielä kotipaluun jälkeenkin (Aro 1998, 18). Kulttuurishokki prosessi voi kestää kuukaudesta vuoteen tai jopa kauemmin. (Shibasaki 2017.) Kulttuurishokki voi ilmaantua kenelle hyvänsä missä päin maailmaa tahansa (Mähönen 2018). Kulttuurishokki on luonnollista fyysistä ja psyykkistä epäjärjestyttä, joka voi ilmetä uuteen ympäristöön ja kulttuuriin saavuttaessa (MacLachlan 2015). Ei siis ihme, että ihminen kokee kulttuurishokkia, kun kohtaa ulkomailla ollessaan erilaisen ilmaston, arvot, asenteet, elämäntavat, kielen sekä poliittiset ja uskonnolliset uskomukset (Fabian 2017). Kulttuurishokki vaikuttaa useimmiten matkustajiin ja henkilöihin, jotka asuvat oman kotimaan rajojen ulkopuolella (Global Perspectives 2019).

Kulttuurishokki määritellään sopeutumisen uuteen maahan ja kulttuuriin aiheuttamaksi stressiksi. Eri asteista sopeutumista kulttuuriin ilmenee aina kun ihminen vaihtaa elinympäristöään tutusta ja turvallisesta johonkin uuteen (esimerkiksi työpaikan vaihto, siirtyminen opiskelijaelämään). On määritetty, että kolme erilaista ryhmää voi kokea kulttuurishokkia:

- ensimmäisenä ovat henkilöt, jotka ovat heidän kotimaansa rajojen ulkopuolella
- toisena ovat henkilöt, jotka kokevat todella erilaista kulttuuria heidän oman maansa sisällä
- kolmantena ovat henkilöt, jotka ovat edeltäviä ekspatriaatteja ja ovat palaamassa kotimaahansa

(Rajasekar 2013.)

Kun ihminen on vailla aikaisempaa tukiverkostoa ja asioiden erilaisuus uudessa kulttuurissa askarruttaa, voi silloin yksilö kokea uuteen ympäristöön asettumisen vaikeaksi. (Opinto-opas 2019.) Kulttuurishokin alussa tuntee, ettei mikään ole tuttua eikä turvallista ja tuntee henkisen tasapainon menettämistä (Aro 1998, 18). Kulttuurishokki ilmenee jokaiselle eri tavalla. Kulttuurishokin oireita ovat esimerkiksi: masennus, väsymys, unettomuus, ahdistuneisuus, turhautuminen, pelko ja turvattomuus, sureminen vanhasta elämästä, yksinäisyys ja kärsimättömyys. (MacLachlan 2015.)

Kulttuurishokin voimakkuuteen vaikuttaa kohdema. Onko kohdema kokonaan toisenlaisessa kulttuuripiirissä esimerkiksi aasialaisessa tai afrikkalaisessa vai onko kohdema jokin toinen samassa kulttuuripiirissä oleva valtio/paikka. (Aro 1998, 18.) Esimerkiksi muuttaminen kehittyneestä maasta kehitysmaahan on sopeutumisen kannalta vaikeampaa kuin muuttaminen rikkaasta maasta toiseen (Chalre Associates 2019). Kulttuurishokkiin ja sen voimakkuuteen vaikuttavat muun muassa yksilön persoonapiirteet sekä väestönrakenteen tekijät. Persoonapiirteet kuten, kulttuurillinen joustavuus, etnosentrisyys, stressi reaktiot sekä ihmissuhde ja relaatiotaidot ovat vaikutuksessa yksilöön. (Rajasekar 2013.)

3.4 Kulttuurishokin vaiheet

Kulttuurishokki on jaettu yleensä neljästä viiteen vaiheeseen. Ensimmäinen niistä on kuherruskuukausi. Kuherruskuukautena kaikki on hauskaa, hienoa, uutta ja jännittävää. (Ziegler 2018.) Alkuaikoina mieli on uudelle kulttuurille avoin ja se tuntuu samalla myös kiehtovalta (Aro 1998, 21). Tällöin rakastaa eroja, uusien ihmisten tapaamista, uusien ruokien maistelemista, uusien asioiden tekemistä, uuden arkkitehtuurin näkemistä sekä uudessa työssä työskentelemistä (Ziegler 2018). Kun ympäristö on uusi, silloin ihminen aistii kaiken paljon herkemmin. Ihminen kiinnittää huomiota ympäristöönsä: taloihin, maisemiin ja toisiin ihmisiin paljon tarkemmin kuin omassa kotiympäristössä, joka on tuttuutensa takia tullut jo melkein näkymättömäksi. Tätä aikaa voi verrata pieneen lapseen, joka tekee

ensimmäisiä havaintojaan ympäristöstään. Alun innokkuuden ansiosta kuherruskuukauden aikana oppii myös nopeasti uusia asioita. (Aro 1998, 21.) Kuherruskuukausi voi kestää päiviä, viikkoja tai kuukausia. (Ziegler 2018.)

Toisena on turhautumisvaihe (Admin 2018). Ne asiat, jotka kuherruskuukauden aikana ihastutti erilaisuudellaan, herättää nyt ärtymystä (Aro 1998, 22). Tälle vaiheelle tavanomaista on tuntee tyytymättömyyttä ja jännitys alkaa kääntyä epämukavaksi. Kärsimättömyys, suuttumus ja suru ottavat vallan. (Admin 2018.) Tässä vaiheessa on tyypillistä alkaa kiinnittää huomiota uuden kulttuurin ja oman kulttuurin eroihin yhtäläisyyksien sijasta. Stereotypiaa, ennakkoluuloja ja toistuvaa negatiivisuutta ilmenee. (Shibasaki 2017.) Tämän vaiheen saattaa käynnistää ensimmäinen ikävä kokemus/vastoinkäyminen vieraassa ympäristössä tai se saattaa vain ilmetä pikkuhiljaa, niin että huomaa asennoitumisen kokeneen muutoksen. Yleisiä oireita turhautumisvaiheessa ovat:

- väsymyksen tunne
- halu olla omissa oloissaan
- erilaiset pelot, esimerkiksi pelko sairastumisesta
- ärtyminen pienimuotoisista vastoinkäymisistä tai epämukavuuksista
- koti-ikävä tunne

On tärkeää, että tajuaa olevansa turhautumisvaiheessa ja diagnoosin jälkeen on aika löytää itselleen selviytymisstrategia. On taas aika olla iloinen ja reipas sekä päästä eroon ärtymyksestä, väsymyksestä ja välinpitämättömyydestä. (Aro 1998, 23-24.)

Kolmannes vaihe on hyväksymisvaihe. Kulttuurillinen käsitys on alkaa muuttua (Shibasaki 2017). Hitaasti löytyy vaisto oikeasta suunnasta ja alkaa tuntua tutulta ja mukavalta ihmisten, kulttuurin, ruoan ja ympäristön kanssa (Admin 2018). Vieraan maan kielen ja kulttuurin kielitaidon opettelu on tärkeää, kommunikaatio-ongelmiin törmääminen on huomattavasti harvinaisempaa ja sopeutuminen on näin ollen helpompaa. Kommunikaatio-ongelmien ratkaisemiseen ja kulttuurillisen kielen oppimisessa parhaimman avun saa paikallisilta asukkailta. Paikallisten ystävien ja kontaktien merkitystä vieraaseen kulttuurin sopeutuessa ei voi vähätellä, niillä on sopeutumisen kannalta todella suuri merkitys (Aro 1998, 29). Uudet ihmissuhteet voi saada jo nopeasti tuntemaan oman olonsa kotoisaksi. Tällä tavoin kaikki palaset alkavat loksahdella taas paikoilleen. (Admin 2018.)

Neljäntenä vaiheena on sopeutumisvaihe. Tässä vaiheessa tapahtuu uuden kulttuuriin sopeutuminen ja sen hyväksyminen. Uudet tavat ja kulttuuriset käytännöt on hyväksytty ja

niihin on sopeuduttu. (Admin 2018.) Ei enää ahdistusta kulttuurieroista. Tärkeitä ystävyys-suhteita ja kontakteja on luotu ja ihminen on asettunut aloilleen. Kun viihtyy vieraassa kulttuurissa, ymmärtää kieltä sekä kulttuurillisia tapoja ja normeja, voi sitä käyttää mittarina sopivan sopeutumisen tason arvioinnissa. Sopeutumisvaiheessa ihminen omaksuu käsityksen, maassa maan tavalla ilman oman kulttuurin ja tapojen hylkäämistä/unohtamista. Vieraan kulttuurin hyväksymisessä ei ole kyse siitä, että pitäisi hylätä oma kulttuuri-identiteetti vaan juurinkin erilaisen kulttuuri-identiteetin hyväksymistä omansa rinnalle. (Aro 1998, 39-40.)

Viimeisenä vaiheena kulttuurishokissa on kotiinpaluu shokki (Aro 1998, 42). Asiantuntijoiden mukaan paluushokki on monesti monelle haastavin vaihe kulttuurishokista (Korhonen 2017). Kotiinpaluuta voi herättää ristiriitaisia tuntemuksia, sitä odottaa samaan aikaan innolla mutta haikeana. Kotimaahan paluu tuo ihmisen taas uuden muutoksen alle ja on luonnollista, että sopeutuminen vanhaan ympäristöön voi viedä jonkin aikaa. On täysin tavallista, että ihmisissä tapahtuu identiteetti muutoksia ollessaan ulkomailla vieraassa kulttuurissa ja se voi myös tuoda mukanaan haasteita. (Aro 1998, 42-45.) Joko itse muuttuu matkan aikana tai vanha ympäristö on muuttunut aikana, jolloin ihminen on ollut toisaalla (Korhonen 2017). Kuitenkin mitä paremmin on sopeutunut elämään vieraassa kulttuurissa, sitä positiivisempia on ihmisessä itsessään tapahtuneet muutokset. Kotiinpaluun jälkeen voi asiat hetken aikaa tuntua helpolta ja voi huokaista helpotuksesta ollessaan takaisin turvallisessa kotimaassa, mutta jonkin ajan kuluttua päästyään takaisin arkeen ja vanhoihin rutiineihin saattaa huomata oudon kaipuun sekä tyhjyydentunteen. (Aro 1998, 42-45.)

3.5 Suhtautuminen vieraaseen kulttuuriin

Toisen kulttuurin kohtaamiseen liittyy usein tällaisten käsitteiden läpi käymistä, kuten stereotypia, ennakkoluulot, kulttuuri-identiteetti, etnosentrismi, rasismi, kulttuurirelativismi, suvaitsevuuus sekä kulttuurishokki. Näiden käsitteiden tunteminen helpottaa suhtautumista uudessa kulttuurissa. (Aro 1998, 12.)

Stereotypiat ovat yleistyksiä, jotka koostuvat ihmisen tiedoista, uskomuksista ja kokemuksista. Sosiaaliset stereotypiat voivat liittyä esimerkiksi kansallisuuteen, ulkonäköön, ihonväriin, sukupuoleen, ikään tai ammattiin. Jokaiseen kulttuuriin kuuluu kasa yleistyksiä, jotka koskevat suurinta osaa jäsenistä. Niin positiiviset kuin negatiiviset stereotypiat hidastavat vierasta kulttuuria koskevan ymmärryksen kehittymistä. (Aro 1998, 12.) Sujuvassa kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa stereotypioita puretaan niiden rakentamisen sijaan. (Peda.net 2019.) Stereotypiat estävät ihmisiä näkemästä eroavaisuuksia vieraan

kulttuurin asukkaissa ja täten vaikeuttavat ystävyysuhteiden syntymistä ja kehittymistä. (Aro 1998, 12.)

Ennakkoluulo tarkoittaa perusteetonta ennakkokäsitystä (Peda.net 2019). Ne vaikuttavat havaintoihin ympäristöstä, sillä se on negatiivista suhtautumista toisiin ihmisiin ja asioihin. Ennakkoluulojen kohteeksi yleisesti joutuu itsellemme oudot ilmiöt ja vieraat ihmiset. Tästä syystä on tyypillistä, että ihmiset muodostavat ennakkoluuloja niistä, joiden kulttuuri on meille tuntematonta. Mitä enemmän oppii tuntemaan ennakkoluulojen kohteita, sitä luultavammin ennakkoluulot häipyvät. Ennakkoluuloja on olemassa esimerkiksi: uskonnollisia, poliittisia, rodullisia sekä sukupuoleen liittyviä. (Mielen ihmeet 2016.) Paras keino ehkäisemään/vähentämään ennakkoluuloja on realistisen tiedon hankkiminen ja tutustuminen vieraaseen kulttuuriin ja sen ihmisiin. (Aro M 1998, 13.)

Kulttuuri-identiteetti kuvaa sen mieltämistä mihin kulttuurillisesti kuuluu ja mikä tuntuu omalta (Uusi-Hallila 2009). Esimerkiksi suomalaiselle kulttuuri-identiteetti on kuva suomalaisuudesta ja itsestään suomalaisena maailmassa. Sopeutumista Suomen ulkopuolelle helpottaa yksilön myönteinen kulttuuri-identiteetti. (Aro 1998, 9-10.) Oman kulttuurin arvostus, mahdollistaa toisen kulttuurin arvojen ja näkemysten hyväksymisen helpommin (Wallin 2013). Ulkomailla vieraassa kulttuurissa ollessaan ihminen tiedostaa oman kulttuurinsa keskeisimmät sisällöt. Ulkomaalaiset esittävät paljon suomi-kysymyksiä ja tällöin törmää tilanteisiin, joissa alkaa tietoisesti tai tahattomasti vertailemaan oman kulttuurin tapoja toisen kulttuurin tapoihin. Vertailu tuottaa oivalluksia, jotka lisäävät ymmärrystä omia ja vieraita kulttuureja kohtaan. (Aro 1998, 9-10.)

Etnosentrismi on käsitys oman kansan ja kulttuurin paremmuudesta verrattuna muihin kansoihin ja kulttuureihin. Se sisältää myös arvostelua oman kulttuurin näkökulmasta käsin. (Aro 1998, 14.) Etnosentrisyyden voidaan ajatella olevan ihmisille lähes luonteenomaista sekä refleksinomaista (Wallin 2013). On lähes normaalia suhtautua omaan kulttuuriin kohtaan puolueellisesti ja on melkein mahdotonta tarkastella muita kulttuureita käyttämättä mitta-asteikkona oman kulttuurin arvoja ja normeja. Etnosentrisillä on molempia positiivisia sekä negatiivisia vaikutuksia, se voi synnyttää positiivisesti uskoa ja luottoa oman kulttuurin tapoihin ja perinteisiin sekä ryhmän sisäistä yhtenäisyyttä lujittavaa solidaarisuutta. Rasismilla tarkoitetaan toisen etnisen ryhmän alemmuudesta omaan nähden ja sitä voi ilmetä etnosentristen asenteiden seurauksena. (Aro 1998, 14.)

Kulttuurirelativistisella näkökulmalla tarkoitetaan kykyä ymmärtää, että toisen kulttuurin tapoja ja normeja voidaan arvioida vasta kun tuntee toisen kulttuurin tapojen taustat, arvot ja uskonnot. Kulttuurirelativistisen näkökulman sisäistäminen on hankalaa, sillä etnosentriset käsitykset ovat kasvaneet meihin kiinni tiukasti. (Aro 1998, 14.)

Suvaitsevaisuus kostuu hyväksynnästä ja avoimuudesta vieraita kansoja, kulttuureita ja uskontoja kohtaan. Suvaitsevaisuuteen kuuluu maailman kansalaisten erilaisuuden ymmärtäminen, hyväksyminen ja tasa-arvoisuus kaikkia kohtaan. Se ei kuitenkaan tarkoita automaattisesti kaikkien vieraiden kansojen, kulttuurien tai uskontojen tapojen hyväksymistä. Esimerkiksi tapojen tai traditioiden hyväksyminen, johon liittyy ihmisten pahoinpitelyä tai muuta satuttamista, ei kulttuurien välisten erojen varjolla kuulu suvaitsevaisuuteen. (Aro 1998,15.)

Ymmärrys ja arvostus kulttuuria kohtaan ovat tärkeitä (MacLachlan 2015). Etukäteen opiskelu kohdemaasta auttaa ymmärtämään eroja, näkemään asioita eri näkökulmista ja sopeutumaan niihin (Asia Exchange 2017). Lukeminen niin paljon kuin mahdollista kohdemaasta romaanien, oppaiden ja matkailufoorumien yms. kautta auttavat sopeutumisprosessissa (Schmitt 2015). Mitä todellisemmat ja realistisemmat käsitykset kohdemaasta on, sitä helpommin uuteen ympäristöön sopeutuminen etenee. (Aro 1998, 15.) Uuden kohdemaan ja oman kotimaan vertailu ei ole suotavaa, eroavaisuuksien vertailu ei auta sopeutumisprosessissa vaan juurikin hidastaa sitä (Asia Exchange 2017).

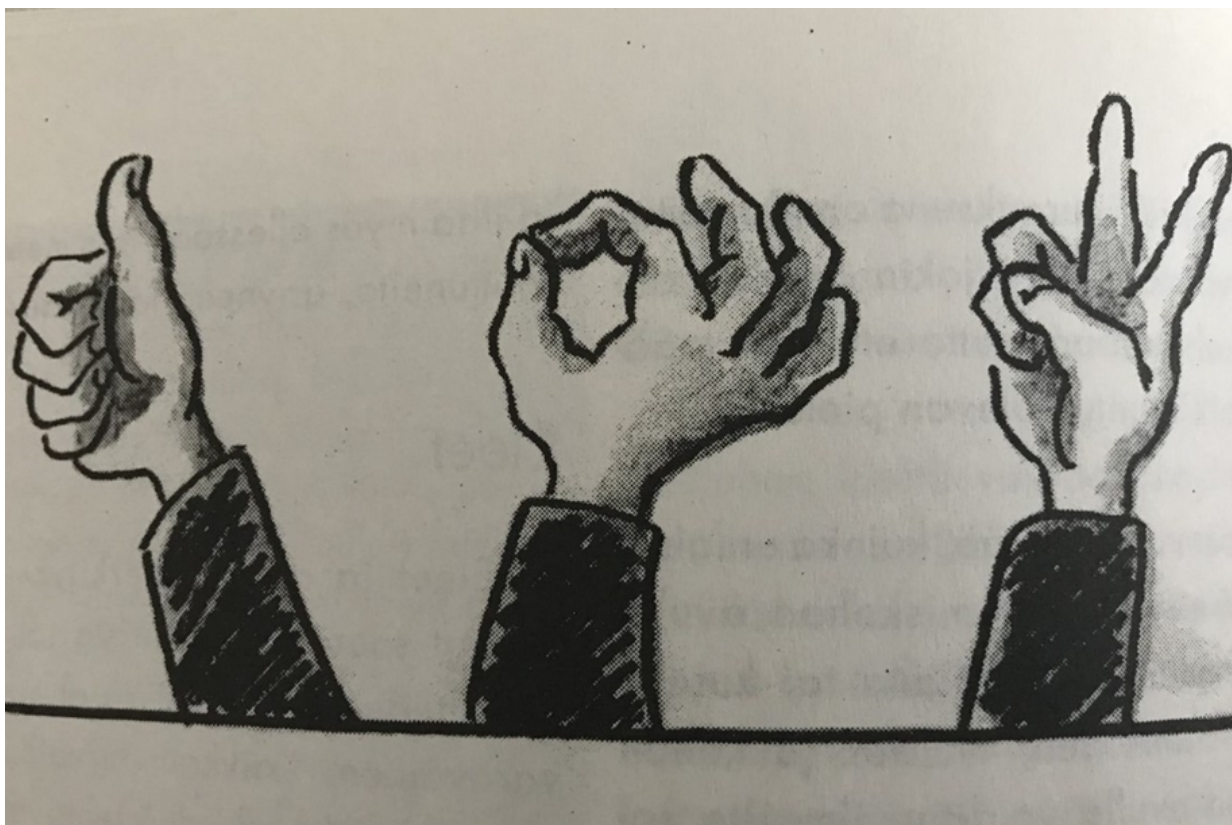
3.6 Ymmärrys kulttuurin kehonkieliä ja tapoja kohtaan

Kulttuurien välillä kommunikaatio-ongelmia luovat sanalliseen sekä sanattomaan viestintään liittyvät väärinkäsitykset. Se, mikä on yhdessä kulttuurissa hyvän käytöksen tai tapojen mukaista, voidaan se toisessa kulttuurissa tulkita epäkunnioittavaksi tai loukkaavaksi. Tämä selittyy sillä, että eri kulttuurien ihmisten käyttäytymistä ohjaavat erilaiset kulttuurilliset arvot. Arvojen eroavaisuudet selittävät sen miksi tavat kussakin kulttuurissa ovat erilaisia. (Aro 1998, 29-30.) Kasvojen ilmeet, eleet sekä mannerismit vaihtelevat laajasti eri maissa (Elkins, Nudelman 2015). Käsitykset ajasta vaihtelevat kulttuureittain ja esimerkiksi Saksa on tunnettu täsmällisyydestään, jonka takia saksalaiset katsovat kohteliaaksi saapua tapaamisiin juuri sovituilla kellonaikana. Vastaavasti Latinalaisen Amerikan kulttuureissa arvostetaan joustavuutta ja suunnitelmien muutoksia tilanteen mukaan pidetään kohteliaana käytöksenä muita kohtaan. Nämä kaksi täysin erilaista tapaa voi luoda väärinkäsityksiä kulttuurien kohdatessa ja siksi onkin hyvä oppia tuntemaan ja ymmärtämään kulttuurien eroavaisuuksia. (Aro 1998, 29-30.)

Eri kulttuureissa tulkitaan, erilaiset ilmeiden viestit eri tavoin. Tunteet kuten suru, ilo, rakkaus ja viha ovat kansainvälisiä tunteuksia ja jokainen meistä tuntee niitä riippumatta kansallisuudestaan. Ihmiset eri puolin maailmaa ilmaisevat niitä eri tavoin ja kasvonilmein. Suomalaisille on opetettu, että ei ole soveliasta ja kaunista ilmehtiä liikaa. Saksalaiset tunnetusti pitävät kasvoillaan erilaisissa tilanteissa vakavan ilmeen ja se usein mielletäänkin heidän kielteisiksi tunteiksensa. Vakava ilme saksalaisten kasvoilla kuitenkin yleisemmin

tarkoittanee toisen yksityisyyden kunnioittamista. Aasialaiset puolestaan hymyilevät lähes aina, he osoittavat sillä ystävällisyyttä ja iloa, mutta myös hämmästyttä, ärtymystä ja vihaa. (Aro 1998, 33.)

Eleet vaihtelevat suuresti maanosasta ja kulttuurista toiseen ja siksi niiden kanssa tulisi olla erityisen tarkkana. Kehon kieli kertoo usein enemmän kuin sanat, joita käytämme (Cotton 2013). Suositeltavaa olisi välttää käsillä tehtävien merkkien käyttämistä ollessaan vieraiden kulttuurien ympäröimänä. Käsimerkeillä kuten alhaalla kuvassa olevilla peukalo pystyssä, OK-merkillä tai voitonmerkillä on erilaisia merkityksiä ympäri maailman. Australiassa peukalo pystyssä-merkillä on loukkaava merkitys. Joissakin kulttuureissa tällä samalla merkillä ilmaistaan numeroita, Saksassa se merkitsee numeroa yksi ja Japanissa numeroa viisi. Suomessa kyseinen merkki tarkoittaa pitää peukkuja eli toivottaa onnea ja menestystä. (Aro 1998, 33-34.) Myös sormen osoittamisella on loukkaavia vaikutuksia monissa kulttuureissa, esimerkiksi Kiinassa, Japanissa, Indonesiassa ja Latinalaisessa Amerikassa se on todella törkeää (Cotton 2013). Näillä kaikilla ja lukemattomilla muilla käsimerkeillä on laaja skaala eri merkityksiä, niin positiivisessa kuin negatiivisessakin mielessä, joten on syytä olla tarkkana. (Aro 1998, 33-34.)

Kuva 2. Käsimerkkejä (Opiskelijana vieraassa kulttuurissa 1998)

Sanattoman viestinnän keinoihin kuuluvat muun muassa istuma- ja seisoma-asennot, etäisyys puhekumppaniin sekä toisen ihmisen koskettaminen. Jokaisesta kulttuurista löytyy erilaiset säännöt näihin kyseisiin tapoihin. Esimerkiksi monissa länsimaissa miesten sallitaan istuvan jalat haarallaan, kun taas naisen kohdalla se on epäsoveliasta. Naisten on soveliaampaa istua jalat yhdessä joko polvet tai nilkat ristittyinä. Tätä samaa istuma-asentoa pidetään hyvin epäkohteliaana useissa Kaakkois-Aasian tai Lähi-idän maissa kuten Thaimaassa, Indonesiassa ja Egyptissä. Lista voisi jatkua loputtomiin, seisominen jalat haarallaan tai kädet vyötäröllään tulkitaan aggressiiviseksi käyttäytymiseksi monissa maissa. Jokaiseen kulttuuriin kuuluu omat käsitykset säädyllisistä etäisyyksistä kahden seisovan ihmisen välillä: suomalaisten ja saksalaisten henkilökohtainen reviiri on suurempi kuin puolestaan kreikkalaisten. Maissa, joissa ihmisten yksityinen alue on suurempi, on myös keskustelukumppanin koskettelu vähäisempää: esimerkiksi Suomessa kättely tervehtiessä on ainoa fyysinen kontakti vieraaseen ihmiseen, eikä muunlainen koskettelu (käden asettaminen käsivarrelle tai olkapäälle) ole tavallista keskustelun aikana. (Aro 1998, 36-37.)

4 THAIMAA

Kuva 3. Thaimaan lippu (pixabay 2019)

Thaimaa sijaitsee Kaakkois-Aasiassa, keskellä Indokiinan niemimaata (Keystone Academic Solutions 2019). Thaimaan kuningaskunta on tunnettu hymyjen maana. Thaimaata hallitsee Kuningas Maha Vajiralongkorn. Thaimaa on tunnettu maukkaasta ruokakulttuuristaan, riisipelloistaan, upeista temppeleistään sekä pitkistä hiekkarannoista ja turkoosista vedestään. Thaimaan nimi tarkoittaa 'vapaiden maata' mikä perustuu siihen, että Thaimaa on melkein ainoa idän maa, joka ei ole ollut siirtomaavallan alla. Thaimaa on yksi maailman suurimpia maataloustuottajia ja maatalousmaiden kärkeen sen vie riisin, kumin ja tapiokan tuottaminen. (Davies 2011, 4-7.)

Thaimaan asukasluku on 64 632 000 ja sen pääkaupunki on Bangkok (Williams, Anderson, Bewer, Blond, Jealous & Steer 2007). Noin 75 % Thaimaan väestöstä on etnisesti thaimaalaisia, noin 11% kiinalaisia, malaijilaisia 3,5 % ja loput 10,5 % muodostuvat ei thaitkieltä puhuvista väestöstä kuten vietnamilaisista. Pienen osan väestöstä muodostavat eurooppalaiset sekä länsimaalaiset, jotka asuvat Bangkokissa ja muilla alueilla. (William ym. 2007, 52-53.)

Thaimaan uusi kuningas Maha Vajiralongkorn ei ole saavuttanut niin suurta suosiota kuin edesmennyt isänsä kuningas Bhumibol Adulyadej. Kuningas Bhumibol oli maailmassa pisin hallinnut monarkki ja häntä pidettiin Thaimaassa puolijumalallisen roolissa ja näin ollen monelle thaimaalaiselle hänen menehtyminsä oli suurempi asia kuin omien

perheenjäsenten menehtyminen. Kuningas Bhumibol menehtyi 88-vuotiaana 13. lokakuuta 2016. (Karjalainen 2016.) Hänelle järjestetyt hautajaiset kestivät 5 päivää ja niiden juhlallisuuksiin käytettiin 90 miljoonaa dollaria eli noin 86 miljoonaa euroa (STT 2017). Thaimaassa soitetaan maan kansallislaulua joka päivä kello 8.00 ja 18.00 ja silloin paikalliset nousevat seisomaan tai pysähtyvät osoittaakseen arvostuksensa (Bergman 2006, 46). Thaimaassa lakien mukaan kuningashuoneesta pahaa puhuminen tai sen jäsenten häpäiseminen voi johtaa jopa 15 vuoden vankeusrangaistukseen, tämä ei ole kuitenkaan estänyt puheita nykyisen kuninkaan Maha Vajiralongkornin skandaaleista. (Karjalainen 2016.)

4.1 Historia

Thaimaan historian varhaisinta asutusta on löydetty vuoden 3600 eKr. ajalta. Thaimaassa oli yksi maailman ensimmäisistä pronssikauden sivilisaatioista. (Davies 2011, 14.) Thaimaa oli tunnettu ennen tämänhetkistä nimeään Siamina. Thaimaata on asuttanut aina lukuisat etniset ryhmät. (Helin 2012, 33.) Muuttoreitit ja kielelliset todisteet osoittavat Yunnaista tulleiden kiinalaisten asuttaneen suuren osan Pohjois-Thaimaata jo tuhansia vuosia sitten. Näitä kiinalaisia kutsuttiin nimellä thait. Alkuperäisväestöstä polveutuvat kukkulaheimot asuttavat nykyisin Pohjois-Thaimaan syrjäseutuja. (Sheehan & Tilley 2006, 26.) Valtaväestön eli thai-kansan lisäksi maata on asuttanut iät ja ajat kiinalaisia, intialaisia, moneja, khemerejä, malaijeja, vietnamilaisia ja eri vuoristokansalaisia (Helin 2012, 33). Thait toivat mukanaan Thaimaahan riisin- ja muun maanviljelyn sekä karjanhoidon. Vielä tänä päivänäkin riisinviljely on maan taloudellinen perusta. (Sheehan ym. 2006, 26.) Thaitkin jakautuvat useisiin eri alaryhmiin: Pohjois-Thaimaata asuttavat shanit ja thai yuanit, Myanmarin rajaa asuttavat karenit ja Koillis-Thaimaata laot. Näillä kaikilla alaryhmillä on omat kielensä ja kulttuurinsa. (Helin A, 2012, 33.)

Silloiset yhteisöt muodostivat suurempia yksiköitä, näitä yhteisöjä nimitettiin muangeiksi. Yksiköitä perustettiin enimmäkseen kaupankäyntiä varten mutta myös yhteistä puolustusta varten. Kyläpäällikköjä yleni muangien johtajiksi ja perustivat sitten alueellisia hallintasuoria ja määräsivät miespuoliset jälkikasvunsa valloittamaan naapuri-muangeja. Monien ja khmerien valtakunnat kasvoivat etelässä thaiden kanssa ja he toivat vaikutteita hindulaisuudesta ja buddhalaisuudesta. Thait omaksuivat uudet uskonnot, mutta 500-luvulla alkoi valtataistelu khmerejä ja moneja vastaan. (Sheehan ym. 2006, 26.)

4.2 Uskonto

Thaimaalaisista 95 % kuuluvat theravada-buddhalaiseen uskontoon (Davies 2011, 14). Tärkeimpiä buddhalaisia oppeja thaimaalaisille on syyn ja seurauksen laki eli karma

(Napsu 2013). Buddhan oppien mukaan ihminen syntyy kuoleman jälkeen jonakin toisena olomuotona, kunnes saavuttaa nirvanan (Ardin 2008, 31). Thaimaalaiseen uskoon kuuluu näin ollen usko henkiin. Thaimaalaista taloista ja rakennuksista löytyy henkien koteja, johon ihmiset tarjoavat hengille uhrilahjoina ruokaa, juomaa, kynttilöitä sekä suitsukkeita. Monet thaimaalaiset uskovat siihen, että jos henkiä ei kohtelee oikein eikä kunnioituksella he voivat aiheuttaa huonoa onnea. (Davies 2011, 22-23.) Thaimaalaiset elävät tällä hetkellä vuotta 2562 ja tämä ajanlasku alkaa Buddhan kuolemasta (Ardin 2008, 15).

Thaimaassa on noin 32 000 luostaria ja 460 000 munkkia ja monet munkeista on omistanut luostareille koko elämänsä (William ym. 2007, 59). Munkit eivät saa omistaa mitään ja he elävät kerjäämällä ruualla ja meditoimalla (Napsu 2013). Jokaisen thaimalaisen miehen odotetaan tulevan munkiksi lyhyeksi aikaa elämänsä aikana. Kaupunkilaismunkit painottavat oppeja pyhistä kirjoituksista ja puolestaan munkit, jotka elävät metsissä panostavat meditaatioon. (William ym. 2007, 59.) Useimmat thaimaalaisten viettämät juhlat pohjautuvat buddhalaisuuteen ja ne tapahtuvat usein merkittävänä kuunkierron päivinä esimerkiksi täydenkuun aikaan (Opintoverkko 2019). Tällöin monet thaimaalaiset suuntaavat tempeleihin, antavat almuja munkeille, jotta saisivat itselleen hyvää karmaa (Thaifakta 2019).

Thaimaassa on uskonvapaus, josta pitää huolen peruslaki (Thaifakta 2019). Thaimaan toiseksi suurin uskonto on islam, joka kattaa vain noin 4 % maan väestöstä. Islaminuskoisia thai muslimeita asuu lähinnä Etelä-Thaimaassa, lähellä Malesian rajaa. Muita uskontoja Thaimaassa ovat hindulaisuus, kungfutselaisuus, taolaisuus ja kristinusko. Näitä uskontoja harjoittavat pääosin Bangkokissa asuvat intialaiset, kiinalaiset, japanilaiset ja eurooppalaiset. (Thaifakta 2019.)

4.3 Kulttuuri

Hymyileminen ja hyväntahtoisuus kuuluvat thaimaalaiseen kulttuuriin. Thaimaalaiset hymyilevät säilyttääkseen kasvonsa. Kasvojen menettäminen on thaimaalaisille häpeällistä. (Helin 2012, 47.) Hymy on thaimaalaisille suoja vaikeissa tilanteissa tai jopa katastrofin sattuessa. Thaimaalaisilla on olemassa kolmetoista erilaista hymyä, joten se kätkee alleen monenlaisia tunteita. (Bergman 2006, 8.)

Thaimaalaisten mielestä heidän kulttuurinsa määrittyy arkkitehtuurista, ruoasta, tanssista ja festivaaleista (William ym. 2007, 49-50). Thaimaalaisessa yhteiskunnassa sosiaalinen asema on hyvin tärkeä (Bergman 2006, 12). Sosiaalisen järjestyksen määrittelee ikä, va-

rallisuus, status ja persoonallinen ja poliittinen voima. (William ym. 2007, 49-50.) Arvoasteikko on yhteiskunnan perusta ja asema ratkaisee miten puhutella henkilöä sekä käyttäytyä yleisesti hänen seurassaan (Bergman 2006, 12).

Perhe ja perhesiteet ovat thaimaalaisessa kulttuurissa keskeisessä osassa. Thaikulttuuriin kuuluu velvollisuus huolehtia/hoitaa perhettä. (Zander 2017.) Thait arvostavat niitä asioita, joita heidän vanhempansa ovat heidän hyväkseen tehneet, tuoneet heidät tähän maailmaan ja pitäneet heistä huolta. Thait tekevät usein niin, miten heidän vanhempansa haluavat heidän tekevän, eivätkä välttämättä tee niin kuin heidän puolisonsa haluaisi. Tähän syynä on se, että he ovat yksinkertaisesti niin kiitollisia vanhemmilleen kasvatuksestaan, että haluavat hyvittää sen heille. (Tasty Thailand 2019.)

Thaimaassa ruokailu on yhteistä sosiaalista kanssakäymistä. Ruokailijat jakavat ruoat pöytäseurueen kesken ja nauttivat niitä suupala kerrallaan. Pöytään tilataan jos jonkun näköistä ruokaa yhdessä nautittavaksi (katso kuva alla). Ruoan perustana ovat riisi sekä nuudeli. Tunnettuja mausteita thairuoassa ovat kalakastike, sitruunaruoho, curry, lime, chili, kookos ja thaibasilika. (Napsu 2013.) Jotta päivällinen olisi thaimaalaiselle täydellinen on siitä löydyttävä jokaista neljää perusmakua: hapanta, makeaa, suolaista ja karvaista. Laskun maksun suorittaa normaalisti kutsuja, jos kuitenkin kutsujaa ei ole, maksun suorittaa henkilö, joka on korkeimmassa asemassa. Laskuja ei lähes koskaan jaeta ja siksi he pitävätkin länsimaista tapaa outona. (Bergman 2006, 32-38.)

Kuva 4. Thai ruoka (Som Saa 2018)

Suosituimpia thairuokia ovat som tam (papaija salaatti), tom yam kung (rapukeitto) sekä erilaiset paistetut riisit (khao phat). Thaimaasta löytyy myös monipuolinen ja maittava hedelmävalikoima. Thaimaalaiset pitävät makean ja happaman sekoituksesta ja ostaessa hedelmää on yleensä pussissa mukana mausteseos, johon he sitten kastavat hedelmää. Ananas on tärkeä vientituote, joten sillä on myös ruoanlaiton lisäksi merkitystä kansantaloudelle. Muita hedelmiä, joita Thaimaan luonnosta on saatavilla ovat esimerkiksi banaanit, durianit, guavat, mangot, kookospähkinät, pomelot sekä papaijat. (Bergman 2006, 32-38.)

4.3.1 Kulttuurillinen ulottuvuus Thaimaa

Valtaetäisyys-ulottuvuus mittaa sitä, miten yhteiskunnassa suhtaudutaan ihmisten eriarvoisuuteen ja/tai samanarvoisuuteen (Peda.net 2019). Thaimaan PDI-arvo on 64, mikä on hieman alhaisempi kuin keskiarvo muissa Aasian maissa. Thaimaassa kaikki yhteiskunnan yksilöt eivät ole tasavertaisia ja eriarvoisuudet yhteiskunnassa hyväksytään. Jokaisessa asemassa on etuoikeudet ja työntekijät ovat lojaaleja sekä kunnioitettavia esimiehiään kohtaan. (Hofstede Insights 2019.)

Yksilökeskeinen vai yhteisökeskeinen kulttuuri käsite perustuu siihen, onko ihmisten kuva määritelty määritteellä minä vai me eli yksilön itsenäisyys vai yhteisöllisyys (Peda.net 2019). Thaimaan IVD-arvo on 20 ja näin ollen Thaimaa luokitellaan erittäin kollektiiviseksi maaksi. Uskollisuus on Thai kulttuurissa ensiarvoisen tärkeää ja se ylittää useimmat yhteiskunnan säännöt. Suojellakseen ryhmäänsä, Thait eivät ole hyökkäviä/haastavia, joten 'kyllä' sana ei aina välttämättä tarkoita hyväksymistä tai sopimusta. Loukkaus Thaita kohtaan johtaa kasvojen menettämiseen, mikä on ryhmän edessä hyvin häpeällistä. (Hofstede Insights 2019.)

Maskuliininen kulttuuri tarkoittaa yhteiskuntaa, jota ohjaa kilpailu, saavutukset sekä menestys. Thaimaan MAS-arvon 34 mukaan, sitä pidetään feminiinisenä yhteiskuntana. Thaimaalla on kaikista Aasian maista alhaisin maskuliinisuusluokitus (Aasian keskimäärä 53). Tämä osoittaa, että yhteiskunnalla on vähemmän itsevarmuutta ja kilpailukykyä sekä miesten naisten perinteisiä rooleja suositaan. (Hofstede Insights 2019.)

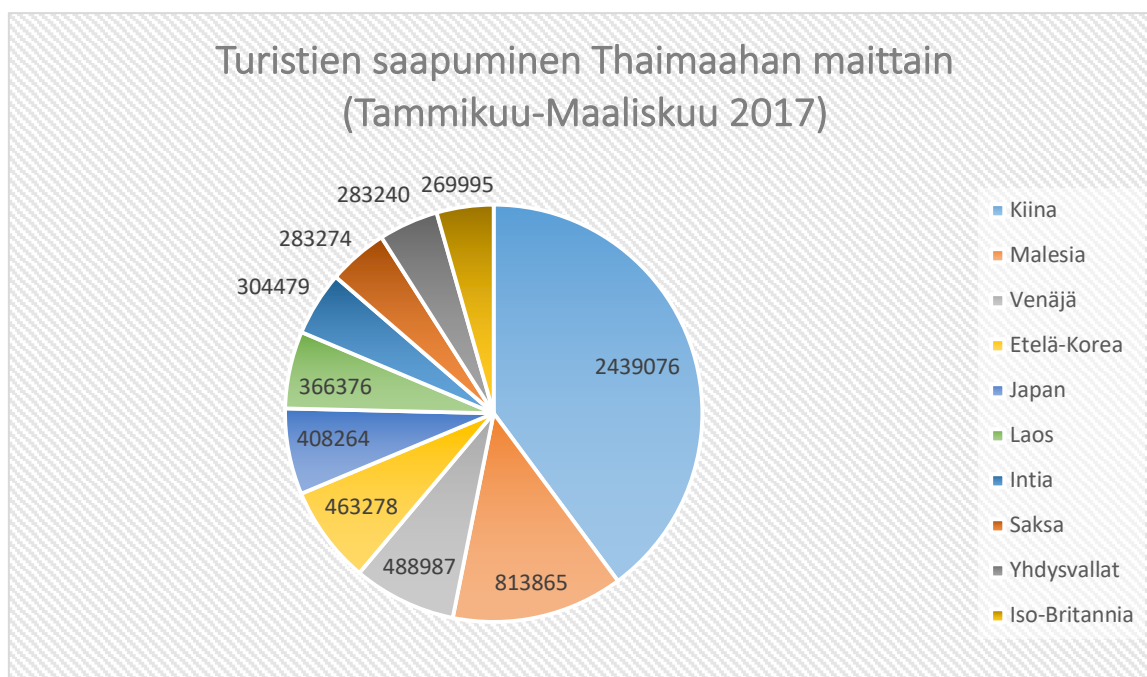
Epävarmuuden välttäminen vai epävarmuuden sietäminen määritelmä liittyy siihen, miten yhteiskunta käsittelee sitä, että tulevaisuutta ei voi ennustaa/tietää. Thaimaan UAI määrä on keskitasoa arvolla 64 ja se osoittaa hieman etua epävarmuuden välttämiseen. Epävarmuuden vähentämiseksi Thaimaassa noudatetaan tiukkoja sääntöjä lakeja, käytäntöjä sekä säädöksiä. Tavoite on hallita kaikkea välttääkseen/estääkseen odottamatonta. (Hofstede Insights 2019.)

Aikaorientaatiolla tarkoitetaan sitä, kuinka pitkän tai lyhyen ajan tavoitteita kulttuurissa asetetaan (Pedanet 2019). Thaimaa kuuluu lyhyenaikaorientoitumisen maihin alhaisella 32 PRA-arvolla. Heillä on suuri kunnioitus perinteitä kohtaan ja he pyrkivät saavuttamaan tuloksia nopeasti. Nautinto ja hillitseminen viittaa siihen missä määrin yhteiskunta haluaa hallita halujaan. Thaimaan IVR-arvo saavutti keskitason, joten tätä dimensiota ei voi Thaimaan kohdalla määritellä. (Hofstede Insights 2019.)

4.4 Thaimaan matkailu

Thaimaa on johtava Kaakkois-Aasian matkailmaa ja matkailu tuottaa noin 9-10 prosenttia maan bruttokansantuotteesta. Thaimaassa vierailevien turistien määrä on ollut kasvussa ja vuosittain siellä vierailee 30 miljoonaa turistia, katso alla olevasta taulukosta vierailijat maittain luokiteltuina. Thaimaassa vierailevien turistiryhmien kolmenkärki maat ovat: Kiina, Malesia ja Venäjä. Vuonna 2016 Thaimaassa vieraili noin 8 757 466 kiinalaista, muodostaen yli 25 prosenttia turistien kokonaismäärästä. Suuri osa kiinalaisista turisteista vierailee Thaimaassa alhaisen budjetin pakettimatkoilla säännöllisesti. Toiseksi eniten turisteja tulee Malesiasta, 3 533 826 kävijällä vuotena 2016. Malesialaisia Thaimaassa houkuttelee yhteiset buddhalaiset perinteet. Kolmanneksi eniten turisteja saapui venäjältä, vuonna 2016 lukemin 1 089 992 turistia. Thaimaan ja Venäjän pitkään jatkunut läheinen suhde vaikuttaa siihen, että venäläiset ovat jo pitkäaikaisesti suosineet matkustuskohteenaan Thaimaata. (Chepkemoui 2017.)

Taulukko 1. Turistien saapuminen Thaimaahan maittain (World Atlas 2017)

Thaimaa on myös yksi suomalaisten suosikki matkustuskohteista. Thaimaassa vierailee vuosittain noin 160.000 suomalaista ja siellä asuu noin 1000 suomalaista. (Suomen Suurlähetystö Bangkok 2011.) Talvisin Thaimaassa oleskelee neljästä kuuteen kuukauteen 1500-2000 suomalaista ja heistä suurin osa on eläkeläisiä (Korpela 2016.) Lentoyhtiö Finnair operoi talvikuukausina lentoja suorana Helsingistä Thaimaahan 12 kertaa viikossa. Suomalaisia yrityksiä Thaimaasta löytyy noin 40 kappaletta. (Suomen Suurlähetystö Bangkok 2011.) Valmismatkoja suomalaiset tekevät neljänneksi eniten Thaimaahan, mikä kertoo kohteen suosioista (Rasi 2017).

4.5 Thaikulttuurille tyypillisiä piirteitä

Thaimaan liikenne on listattu maailman vaarallisimmaksi ja toiseksi vaarallisimmaksi ja sijoitus perustuu raporttiin, jonka mukaan vuonna 2016 noin 50-60 henkilöä sai surmansa Thaimaan liikenteessä päivittäin. Don't Drive Drunk -järjestön Thaejing Siripanit mukaan thaimaalaiset eivät noudata liikennesääntöjä, vaikka ne ovatkin heille tuttuja ja sen lisäksi he syylistyvät usein päihteiden vaikutuksen alaisena ajamiseen. (Rantapallo 2017.) Vaikka mopot ja muut kaksipyöräiset ajoneuvot on pääosin tarkoitettu yhden ihmisen kyyditsemiseen, niin kaakkoisaasialaiseen kulttuuriin kuuluu, kuten alla olevasta kuvasta näkee, mopon tai muun kaksipyöräisen ajaminen jopa viisihenkisen perheen voimin ja ilman kypäriä (Dale 2015). Thaimaan liikenne on myös vasemmanpuoleinen (Krenn 2013).

Kuva 5. liikenne Thaimaassa (Chiang Rai times 2016)

Ruokailuvälineinä Thaimaassa toimivat lusikka ja haarukka. Ruoka syödään lusikalla ja haarukka toimii avustajana. Haarukkaa ei saa laittaa suuhun eikä ruokaa myöskään oteta vastaan vasemmalla kädellä, sillä sen katsotaan olevan likainen. (Ardin 2008, 19.) Nuudeliruokien syöntivälineinä käytetään puikkoja (World Health Organization Thailand 2019).

Thaimaalainen vessanpönttö on kuin posliinipotta (katso kuva alla), joka on useimmiten upotettu lattian korokkeeseen. Jalat asetetaan molemmin puolin pönttöä ja sitten kyykiään. Wc-paperia ei käytetä, vaan pöntön vierestä löytyy vesisaavi ja kuoppa. Vesisaavi siis ajaa thaimaalaisille wc-paperin asian sekä samalla huuhtoo pöntön. Tämän takia vieraillessa thaimaalaisessa kyykkyvessassa voi lattia lainehtia vedestä. Meidän länsimaalaisten on hyvä pitää varalta mukanaan paperia, sillä harva selviytyy tuosta vedellä lotraamisesta kuivin housuin. (Ardin 2008, 19.) Käytetty vessapaperia tulee se laittaa viereiseen roskapönttöön. Thaimaalainen viemärijärjestelmä on niin vanha, joten paperi saattaa aiheuttaa putkistoon tukoksia. (Hillard 2017.)

Kuva 6. thaimaalainen wc (Marshall 2015)

Thaimaa sijaitsee trooppisella monsuunialueella (Thaifakta 2019). Thaimaan kesä on ympärivuotinen ja lämpöasteet kohoavat jopa 40 asteen tienoille (Autio 2016). Ilmasto Thaimaassa on jaettu kolmeen jaksoon: kuuma kausi, viileä kausi ja sadekaus (Thaifakta 2019). Kuuma kausi ajoittuu maaliskuu-toukokuulle ja silloin maassa voi olla jopa tukalan kuuma, korkea kosteuspitoisuus tekee ilmastosta vielä kuumemman tuntuista. Viileä kausi

on turisteille monesti mieluisin miellyttävän ilmaston vuoksi. Viileä kausi ulottuu marras-kuusta helmikuuhun. Sadekaudella kesäkuusta lokakuuhun ilmasto vaihtelee voimakkaiden sateiden sekä aurinkoisten päivien välillä. (Autio 2016.)

Thaimaalaiset eivät sano ei. Toisin kuin monissa Euroopan maissa, joissa sanotaan niin kuin tarkoitetaan, thaimaalaisessa kommunikoinnissa kuuntelijan täytyy tietää hiukan thaikulttuurista ymmärtääkseen täysin mitä sanotaan. Kun thaimaalainen sanoo kyllä he voivat oikeasti tarkoittaa täysin vastakohtaa. Thaimaalaiset sanovat aina kyllä, mutta saattavat myöhemmin selittää miksi he eivät voi tehdä jotakin. Thaimaalainen sanoo kyllä, koska sosiaalinen etiketti sanelee niin. Esimeriksi työntekijät kieltäytyvät harvoin mistään. Jos pomo kysyy voiko thaimaalainen työntekijä työskennellä lauantaina, työntekijä vastaa kyllä, mutta vanhempani tulee syömään luokseni sekä minun täytyy hakea lapseni heidän urheilu aktiviteeteista iltapäivällä. Vastaus on epäsuora ja sen merkitys jääkin kuulijan tulkittavaksi. (Tuohy 2017.)

Kaksoishinnoittelu (dual pricing) on hinnoittelu, jossa thaimaalainen maksaa alemman hinnan jostakin tuotteesta tai palvelusta ja vastaavasti ulkomaalainen maksaa samasta tuotteesta tai palvelusta enemmän (Zander 2017). Kaksoishinnoittelua on kahdenlaista: institutionaalista sekä ihmistenvälistä kaksoishinnoittelua (Tuohy 2017). Eniten kyseiseen ilmiöön törmää sisäänpääsy maksuissa. Monesti thaimaalaisilta veloitetaan noin 40 bathin hinta sisäänpääsystä luonnonpuistoon ja vastaava maksu ulkomaalaisille on 400 bathia. Joihinkin paikkoihin, kuten Bangkokin Grand Palaceen ei edes vaadita maksua sisäänpääsystä Thaimaan kansalaisilta, vaan sisäänpääsy veloitetaan vain ulkomaalaisilta. (Zander 2017.) Institutionaaliseen hinnoitteluun törmää instituutioissa, kuten museoissa, nähtävyyksillä ja kansallispuistoissa, niissä on sovellettu eri hintoja eri ihmisryhmille. Ihmistenvälisessä kaksoishinnoittelussa myyjä veloittaa samasta tuotteesta eri hinnan eri ostajien kesken. (Tuohy 2017.)

Vaikka koskettelu sukupuolien välillä ei ole enää niin tavatonta oli se muutamia vuosia sitten huonoa käytöstä. Nykyaikaisemmillä kaupunkialueilla näkee thaimalaisia pariskuntia pitävän yhä enemmän toisiaan käsistä, kuitenkin suutelu tai kuhertelu julkisilla paikoilla ei ole viisasta thaimaalaisessa kulttuurissa tai sitä kohtaan. (Bartz 2017.) Vahvat julkiset hellydenosoitukset ovat tabuja thaikulttuurissa (Zander 2017).

Kuninkaan/kuningashuoneen kunnioittaminen koskee myös kaikkia turisteja. Esimerkiksi setelin tai kolikon päälle astuminen tai setelin rypistäminen on epäkunnioittavaa, sillä niistä löytyy kuninkaan kuva. (Lehmusruusu, Khanji 2017.) Myös elokuvaan mennessä tulee osoittaa kunnioituksensa monarkiaa kohtaan, elokuvaa ennen soi kuninkaallinen hymni ja tällöin tulee nousta seisomaan (Zander 2017). Kuningasperheen arvosteleminen

ei siis ole millään tavalla hyväksyttävää ja vakavasta majesteettirikoksesta voi myös saada syytteen. (Lehmusruusua Khanji 2017.)

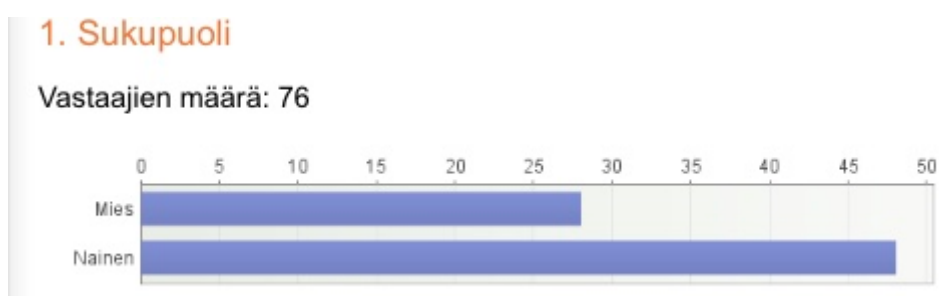
Ruumiinosten suhteen Thaimaassa on tabuja (Bergman 2006, 11). Pää on thaimaalaisille pyhin ruumiinosa, jos koskettelet jonkun päätä, se on todella häpeällistä ja se luokitellaan loukkaukseksi. Thait uskovat siihen, että jalat ovat ruumiin likaisin osa. Thaimaalaiset eivät ikinä osoita mitään esineitä, asioita tai ihmisiä jaloillaan, sillä se on heille todella loukkaavaa ja epäkunnioittavaa käytöstä. Moniin rakennuksiin sisälle mennessä on otettava kengät pois, temppeleissä se on ehdotonta. Kaikissa paikoissa ei ole kylttejä, joissa kehoitetaan ottamaan kengät pois, mutta rivi kenkiä rakennusten ulkopuolella osoittaa kävijälle tästä hyväkäytösisestä tavasta. Thait ovat sanoneet, että he eivät voi ymmärtää miten monet ulkomaalaiset ovat niin huonomuistisia tämän yksinkertaisen ja selkeän käytännön kanssa. Thaimaalaisille kenkien kanssa sisällä oleminen on todella törkeää ja loukkaavaa käytöstä. (William ym. 2007, 43-44.)

5 TULOKSET JA ANALYSOINTI

Tutkimuksen tarkoituksena oli pyrkiä selvittämään, miksi toiset sopeutuvat Thaimaan kulttuuriin helpommin kuin toiset, onko naisten ja miesten välillä eroja thaikulttuuriin sopeutumisessa sekä mitkä tekijät edesauttavat tai hankaloittavat sopeutumisprosessia.

Vastaukset tutkimukseen kerättiin Internet-kyselylomakkeen avulla ja kyseinen lomake jaettiin Facebookin Thaimaan ystävät -ryhmässä sekä omille Thaimaassa matkustaneille kontakteilleni.

Taulukko 2. Vastaaajien sukupuolijakauma (mukailtu Laine 2019)

Internet-kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 76 henkilöä. Ensimmäinen kysymys kyselyssä oli vakioitu kysymys vastaajan sukupuolesta. Vastaaajista 28 oli miehiä ja 48 naisia.

Taulukko 3. Vastaaajien koulutustausta (mukailtu Laine 2019)

Toisessa kysymyksessä kysyttiin, mikä on vastaajien korkein saavuttama tutkinto tai mitä tutkintoa vastaaja parhaillaan suorittaa. Suurimmalla osalla vastaus oli toisen asteen koulutus. Miehistä 16 henkilöllä eli 59,3 % korkein suoritettu tutkinto oli toisen asteen tutkinto. Naisilla 24 henkilöllä eli 50 % korkein suoritettu tutkinto oli alempi korkeakoulututkinto.

Taulukko 4. Vastaajien ulkomaanmatkojen määrä (mukailtu Laine 2019)

Kun kyselyssä kysyttiin ulkomaanmatkojen määrää, yhtä paljon vastauksia tuli vaihtoehtoihin ”Alle 15 kertaa” ja ”alle 30”. Prosenttilukumäärä molemmille oli 36,84 % eli 28 vastausta molemmissa. Tulosten mukaan miehet ovat matkustaneet ulkomailla enemmän kuin naiset. Ulkomaanmatkojen määrän perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä siitä, vaikuttaako se positiivisesti vai negatiivisesti kulttuuriin sopeutumisessa. Tulosten perusteella he, jotka olivat reissanneet elämänsä aikana eniten, kokivat myös tulosten mukaan eniten kulttuurishokkia.

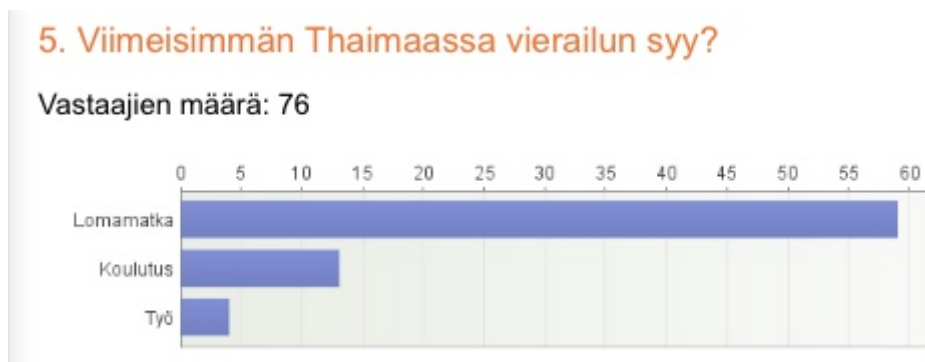
Taulukko 5. Vastaajien Thaimaan matkojen määrä (mukailtu Laine 2019)

Vastaajista suurin osa: 47,37 % eli 36 henkilöä oli vierailut Thaimaassa alle viisi kertaa. Miehet ovat vierailleet Thaimaassa naisia enemmän. Miehistä 18 henkilöä eli 64,3 % oli reissannut Thaimaassa yli viisi kertaa ja naisilla määrä oli vain 13 henkilöä eli 27,1 %. Henkilöt, jotka ovat olleet Thaimaassa yli 5 kertaa ovat tutkimuksen mukaan sopeutuneet parhaiten thaikulttuuriin. Näistä henkilöistä 58,1 % osaa thaikielen alkeita sekä 41,9 % heistä olivat tutustuneet thaikulttuuriin ennen matkaansa, nämä voi selittää syyn hyvään sopeutumiseen. Thaimaassa vietetty aika korreloi thai kulttuuriin sopeutumista positiivisesti.

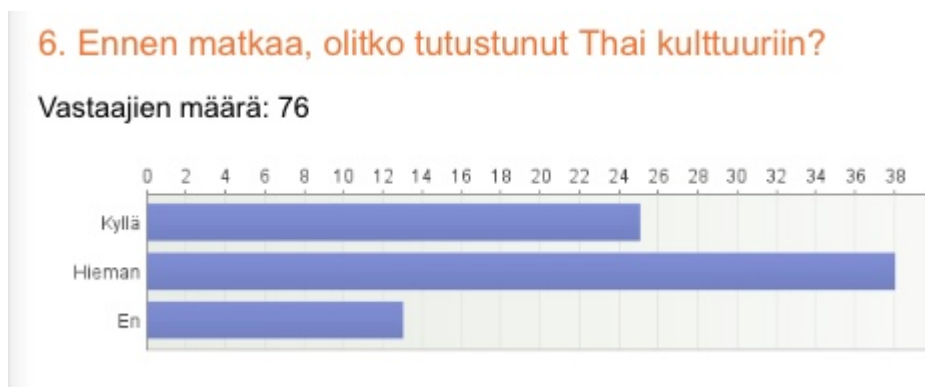

Taulukko 6. Vastaajien Thaimaassa vierailun syy (mukailtu Laine 2019)

Lomamatka on Thaimaassa vierailun syy suurimmalle osalle eli 59 henkilölle, 77,63 % vastaajista. Tuloksien mukaan naiset lähtevät miehiä enemmän Thaimaahan lomamatkoille sekä työtehtäviin. Koulutuksen perään Thaimaahan lähtee puolestaan enemmän miehiä kuin naisia.

Taulukko 7. Vastaajien tutustuminen thai kulttuuriin ennen matkaa (mukailtu Laine 2019)

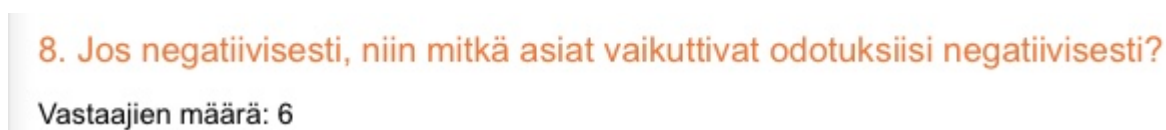
Ennen matkalle lähtöä 38 vastaajaa eli 50 % oli perehtynyt hieman thaikulttuuriin. Naiset tilaston mukaan olivat tutustuneet paremmin thaikulttuuriin kuin miehet. Naisista vain 8,3 % eli neljä henkilöä ei ollut tutustunut lainkaan thaikulttuuriin ennen matkaansa, miehillä vastaava luku oli huomattavasti suurempi: 32,1 % eli yhdeksän henkilöä.

Taulukko 8. Vastaajien odotusten laatu Thaimaan ensimmäisestä vierailusta (mukailtu Laine 2019)

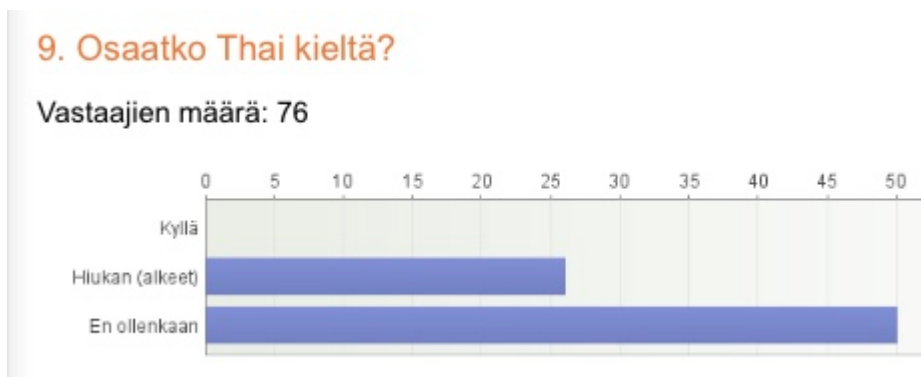
90,76 % eli 69 vastaajille Thaimaa vastasi positiivisesti odotuksia heidän ensimmäisellä Thaimaan vierailullaan. Ensimmäinen Thaimaan vierailu vastasi 96,4 % eli 27 miehistä positiivisesti odotuksia, vastaava luku naisilla oli 87,5 %, 42. Tästä voimme päätellä, että ennakkoluulot Thaimaata kohtaan on ollut pääasiassa positiivisia. Positiiviset ennakkoluulot osoittautuivat positiivisiksi saavuttaessa kohteeseen ja puolestaan negatiiviset ennakkoluulot kääntyivät positiivisiksi suurimman osan kohdalla.

Taulukko 9. Asiat, jotka vaikuttivat negatiivisiin odotuksiin (mukailtu Laine 2019)

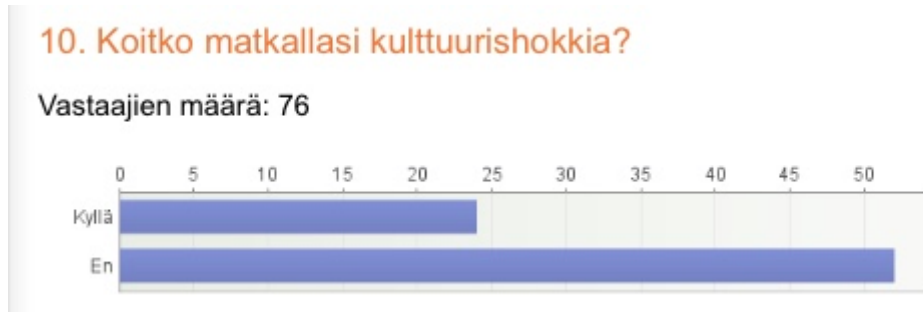
Tähän avoimeen kysymykseen vastasi kaiken kaikkiaan 6 henkilöä. Tulosten mukaan Thaimaa oli vastannut negatiivisesti heidän odotuksiaan, jotka vierailivat Thaimaassa ensimmäistä kertaa. Vastaajien negatiivisuuteen vaikutti likaisuus ja alkeellisuus, liian kuuma ilmasto, liika turistien määrä, asioiden toimimattomuus, asioiden tyrkytys sekä ihmiset. Tästä voidaan päätellä, että vastaajat ovat verranneet Thaimaata länsimaisiin oloihin (ehkä juuri Suomeen) liikaa, jolloin he eivät ole kyenneet sopeutumaan esimerkiksi juuri ilmastoon ja alkeellisuuteen.

Taulukko 10. Vastaajien thaikielen taito (mukailtu Laine 2019)

65,79 % eli 50 vastaajista ei osaa ymmärtää tai puhua ollenkaan thaikieltä. Loput 34,21 % eli 26 vastaajaa osaa hieman eli thaikielen alkeet. Kukaan vastaajista ei osannut puhua tai ymmärtää thaikieltä. Miehistä 53,4 %, 15 osaa hiukan puhua ja ymmärtää ja vastaavasti naisista vain 22,9 %, 11 osaa hieman puhua ja ymmärtää kieltä.

Taulukko 11. Vastaajien kulttuurishokin kokeminen (mukailtu Laine 2019)

Kulttuurishokkia Thaimaan matkalla ei kokenut 68,42 % eli 52 vastaajan enemmistö. Loput 31,58 % eli 24 henkilöä vastaajista, koki kulttuurishokkia jollakin tasolla. Miehet (42,9 %, 12 henkilöä) kokivat enemmän kulttuurishokkia naisiin (25 %, 12 henkilöä) verrattuna.

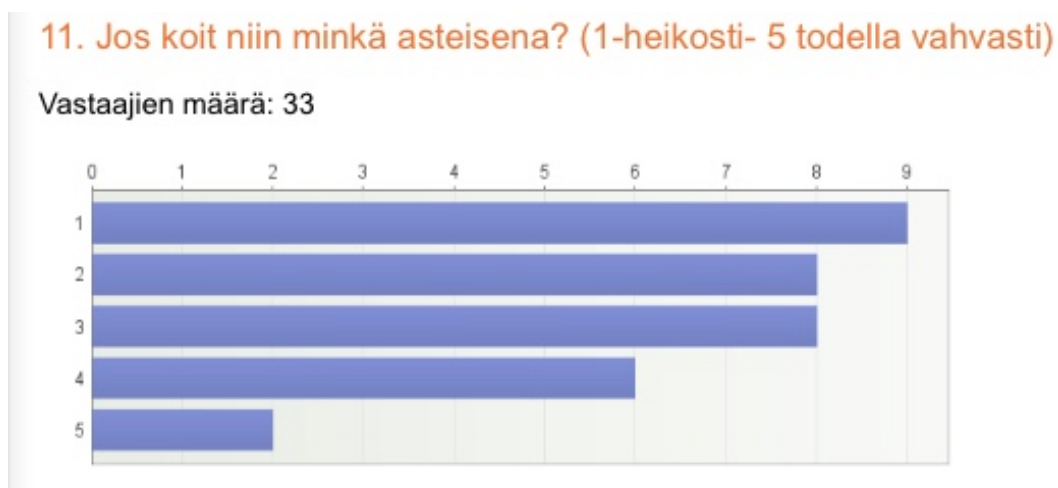
Tulosten mukaan vastaajista, joiden korkein suorittama tutkinto oli toisen asteen tutkinto 32,4 % oli kärsinyt kulttuurishokista. Vastaajat, joiden korkein tutkinto oli alempi korkeakoulu kärsi kulttuurishokista 28,1 %. Tutkimustulokset viittaavat siihen, mitä korkeammin koulutettu on sitä vähemmän kulttuurishokkia koetaan, tämä ei kuitenkaan pätenyt enään niiden kohdalla, jotka olivat suorittaneet ylemmän korkeakoulututkinnon.

Sekä lomamatkan, että töiden perässä Thaimaahan lähteneistä enemmistö ei kokenut matkallaan kulttuurishokkia. Koulutuksen perään Thaimaahan lähteneistä suurin osa koki

'matkalla' kulttuurishokkia. Tulosten perusteella lomamatkalla ei useimmiten koeta kulttuurishokkia, mikä voi selittyä sillä, että lomamatkat ajoittuvat usein lyhyelle ajanjaksolle ja lomamatkat vietetään usein puitteissa, jotka poikkeavat paikallisesta ympäristöstä.

Syy siihen, että miehet kokivat kulttuurishokkia naisia yleisemmin lienee siinä, että miehistä suurempi osa naisiin verrattuna ei ollut tutustunut lainkaan thaikulttuuriin ennen matkaansa. 53,8 % oli niitä, jotka eivät olleet tutustuneet thaikulttuuriin ennen matkaansa ja kokivat kulttuurishokkia Thaimaassa. Tästä voidaan päätellä, että kulttuurin tutkiminen ennen matkaa voi ehkäistä mahdollista kulttuurishokkia ja antaa enemmän ymmärrystä maan tavoista ja ympäristöstä.

Taulukko 12. Kulttuurishokin vahvuus (mukailtu Laine 2019)

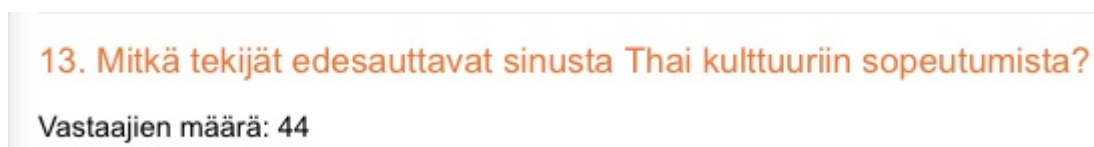
He, jotka kokivat matkallaan kulttuurishokkia, kokivat sen kuitenkin melko lievästi. Kulttuurishokkia mitattiin asteikolla 1-5 (1=heikko-5=erittäin vahva). Suurin osa vastaajista eli yhdeksän henkilöä, 27,28 % määritteli kulttuurishokin olleen 1 tasolla eli heikkoa. Sekä 2, että 3 tasoksi määritteli kulttuurishokin asteen 8 vastaajaa eli 24,24 %. Tulosten mukaan ne naiset, jotka kokivat kulttuurishokkia, kokivat sen miehiä lievemmin. Enemmistö (35 %) eli seitsemän naista koki kulttuurishokin asteikolla 1. Miehillä tasot 2 ja 4, saavuttivat molemmat enemmistön, molemmat neljällä vastauksella eli 30,8 %.

Taulukko 13. Thaikulttuurin sopeutumisaste (mukailtu Laine 2019)

Vastaajilta kysyttiin asteikolla 1-5, kuinka hyvin he ovat kokeneet sopeutumisen thaikulttuuriin. 47,94 % eli 35 vastaajista oli sopeutunut mielestään hyvin thaikulttuuriin ja arvioineet sopeutumisasteeksi asteen 4. Naisista 57,8 % eli 26 henkilöä arvioi sopeutuneensa thaikulttuuriin 4 asteella. Miehistä suurin osa oli arvioinut sopeutumistasokseen 3 ja 4, prosenttimäärä näissä molemmissa oli 32,1 % eli 9 vastausta kussakin.

Taulukko 14. Edesauttavat tekijät thaikulttuuriin sopeutuessa (mukailtu Laine 2019)

Kysymys 13 oli avoin kysymys ja siihen kertyi 44 vastausta. Avoimen asenteen & positiivisen mielen oli 11 henkilöä kertonut edesauttavan thaikulttuuriin sopeutuessa. Saman verran henkilöitä eli 11 ilmaisi myös kulttuurin ymmärtämisen yhdeksi tärkeimmistä tekijöistä. Paikalliset ihmiset ja niiden ystävällisyys oli mainittu avoimissa vastauksissa kahden ensimmäisten tekijöiden jälkeen eniten. Muiksi edesauttaviksi tekijöiksi vastauksissa oli kerrottu olevan muun muassa ilmasto, ruoka, maailmankatsomus, koulu, kielen opiskelu, kärsivällisyys sekä avarakatseisuus. Eräs vastaajista peräänkuulutti rentoa asennetta:

"Hymyileminen ja tietynlainen välinpitämättömyys/huolettomuus – täällä asioissa kestää ja ne saatetaan tehdä vaikeamman kautta, mutta kyllä yleensä kuitenkin valmista tulee ja perille päästään. "

Taulukko 15. Hidastavat tekijät thaikulttuuriin sopeutuessa (mukailtu Laine 2019)

14. Mitkä tekijät hidastavat sinusta kulttuuriin sopeutumista?

Vastaajien määrä: 38

Kysymys 14 oli myös avoin kysymys, joka keräsi 38 vastausta. Eniten thaikulttuuriin sopeutumista hidastavammiksi tekijöiksi vastaajat olivat kertoneet olevan ennakkoluulot sekä paikallisten heikko englanninkielen taito ja tästä koituva kielimuuri. Eräs vastaajista määritteli kulttuuriin sopeutumista hidastavaksi tekijöiksi seuraavat:

"Ennakkoluuloisuus ja kapeakatseisuus. Lisäksi se, että ei hyväksy tai yritä edes hyväksyä paikallista kulttuuria."

Naisista 5 henkilöä oli maininnut kielimuurin olevan hidastava tekijä kulttuuriin sopeutumisessa. Puuttuva tieto kulttuurista (mukaan lukien historia, miten toimia maassa jne.), negatiivisuus ja kiinnostuksen puute sekä kapeakatseisuus olivat myös monen vastaajan mielestä hidastavia tekijöitä. Lyhyt pinna ja kärsimättömyys, pelko uusia asioita kohtaan, maan byrokratia ja korruptio sekä maan erilaiset toimintatavat oli mainittu vastauksissa.

Taulukko 16. Vinkkejä thaikulttuuriin sopeutumisessa (mukailtu Laine 2019)

15. Mitä vinkkejä antaisit sopeutuessa Thai kulttuuriin?

Vastaajien määrä: 37

Kyselyssä kerättiin vinkkejä, millä sopeutua parhaiten thaikulttuuriin. Kysely keräsi yhteensä 37 vinkkiä, joista yleisin oli positiivinen sekä avoin asenne. Useimmat vastaajat kertoivat myös vinkeiksi matkustaa turistikohteiden ulkopuolelle sekä välttää pelkästään turisteille suunnattuja alueita/palveluita. Tekemällä asioita kuten thaimaalaiset, syömällä paikallista ruokaa tai vieraillemalla heille tärkeillä nähtävyyksillä sopeutuminen helpottuu. Etukäteen maahan tutustuminen, avoimuus uusille kokemuksille, paikallisten tapojen kunnioitus, rento asenne, sekä pitkä pinna eli maltin omaaminen oli monen vastaajan vinkkinä. Useampi vastaaja oli maininnut avoimissa kohdissa, että Thaimaan vertailua Suomeen tulisi välttää.

"Suhtaudu positiivisesti uuteen kulttuuriin. Anna mahdollisuus uusille asioille. Kaikkialla asiat eivät välttämättä ole yhtä toimivia tai hyviä kuin suomessa mutta ei saa silti väheksyä toisten kulttuuria vaan yrittää ymmärtää heitä. Yritä nähdä kulttuurin positiivisia puolia."

Muita vinkkejä, joita vastauksissa mainittiin, olivat erilaisuuden ymmärtäminen, paikallisiin tutustuminen/heidän kanssa aikaa viettäminen sekä kielen opiskelu.

"Vaikka jotkut toimintatavat tuntuvat kulttuurissa oudoilta, se ei tarkoita, että se olisi väärin. Se on vain erilaista. Pyri ymmärtämään erilaisuutta ja koita parhaasi mukaan asettua toisen asemaan."

6 YHTEENVETO

Työn tarkoituksena oli selvittää, kuinka sopeutua thaikulttuuriin. Mitkä ovat edesauttavia sekä hidastavia tekijöitä sopeutumisprosessissa. Onko miesten ja naisten välisessä sopeutumisessa eroavaisuuksia. Tavoitteena oli saada selville miksi toiset sopeutuvat thaikulttuuriin lähes ongelmitta ja toiset painivat sopeutumisen kanssa. Lisäksi tavoitteena oli löytää matkailijalle tai Thaimaahan asumaan lähtevälle parhaat vinkit sopeutumiseen.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi teoriaa: kulttuuria, kulttuuriin sopeutumista, kulttuurishokkia, Thaimaata. Kulttuuri osiossa tarkastellaan, mitä on kulttuuri sekä Hofsteden luomia kulttuuridimensioita. Kulttuuriin sopeutumisosiosta löytyy erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat sopeutumiseen. Sitten määriteltiin kulttuurishokki ja sen viisi vaihetta, mitkä myös avattiin ja käytiin läpi. Käsittelyssä olivat myös erilaiset suhtautumistavat kulttuureita kohtaan sekä ymmärrys erilaisista kulttuurillisista kehonkielistä ja tavoista. Thaimaasiiossa käytiin läpi yleisesti Thaimaata, maan kulttuuria, historiaa, uskontoa sekä matkailua. Lopuksi tarkastelun alla oli, miten asiat toimivat thaikulttuurissa ja mitkä asiat vaativat sopeutumista.

Työn toiminnallisessa osuudessa käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää ja tutkimusmuotona oli internetkysely, joka laadittiin Webropol-kyselytyökalun avulla. Kyselylomake laadittiin opinnäytetyöstä löytyvän teorian sekä tutkimuskysymyksien pohjalta. Kyselyä jaettiin Thaimaassa matkustaneiden kesken ja vastaajien määrä tutkimuksessa oli 76 henkilöä.

6.1 Keskeisimmät tulokset ja niiden tarkastelu

Tutkimukseni perusteella miehet altistuvat kulttuurishokille naisiin verrattuna helpommin. Tähän osaltaan vaikuttanee se, että miehet eivät olleet juurikaan tutustuneet thaikulttuuriin ennen matkaansa. Kulttuurishokkia kokevat eniten ne henkilöt, jotka lähtevät Thaimaahan koulutuksen takia ja tähän lienee syynä se, että useat koulut sijaitsevat kaupungin laitamilla kosketuksissa paikalliseen ympäristöön. Thaimaassa opiskellessa ei vain vietetä aikaa turisteille suunnatuilla nähtävyyksillä tai majoituksissa ja elämäntyyli on enemmän paikallista, kuin esimerkiksi lomamatkailijoilla.

Vastaajista he, jotka olivat matkustaneet Thaimaahan yli viisi kertaa ovat sopeutuneet Thai kulttuuriin parhaiten. Vastaajien mukaan eniten kulttuurin sopeutumisessa auttaa positiivinen asenne ja tutustuminen paikallisten tapaan elää. Hidastavimmiksi tekijöiksi oli listattu ennakkoluulot ja kapeakatseisuus. Vinkeistä useimmat koskivat myös positiivista

asennetta, mutta myös kehoitettiin välttämään Suomen ja Thaimaan vertaamista keskenään.

Validiteetti mittaa pätevyyttä. Mittarin tulisi mitata tarpeeksi kattavasti sekä tehokkaasti, joten on osattava löytää oikea kohde, aika sekä tapa mittaukselle. Virheellinen tutkimusasetelma vaikuttaa tutkimuksen kokonaisvaliditeettiin. (KvantiMOTV 2019). Luulen, että Thaimaan ystävät Facebook ryhmä, jossa tutkimusta jaettiin internetissä, oli oikea, sillä siellä Thaimaassa matkustelleet henkilöt jakavat kokemuksia reissuistaan sekä kertovat mielipiteitään maasta ja sen käytännöistä.

Reliabiliteetti (luotettavuus) kvantitatiivisessa tutkimuksessa tarkoittaa mittarin johdonmukaisuutta sitä, että se mittaa aina, kokonaisuudessa samaa asiaa. Mittari luokitellaan täysin reliabeliksi, jos siihen ei vaikuta satunnaisvirheet eivätkä olosuhteet. (KvantiMOTV 2019). Pidän tutkimusta luotettavana, sillä sitä jaettiin niiden matkailijoiden kesken, jotka ovat Thaimaassa matkustelleet tai asuneet. Tosin Thaimaan ystävät Facebook-ryhmään ei välttämättä liity niin paljon henkilöitä, jotka ei maasta pidä. Kuitenkin jaoin myös itse tuttavilleni kyseistä kyselylinkkiä ja tiedän niiden joukosta löytyvän myös ihmisiä, jotka eivät Thaimaasta pidä ja näin tutkimustuloksiin saatiin hajontaa.

6.2 Jatkotutkimusmahdollisuus

Tämän opinnäytetyön pohjalta mahdollisuus jatkotutkimuksiin on hyvä. Thaikulttuuriin sopeutumisprosessia voisi syventyä tutkimalla Suomalaisten ekspatriaattien kulttuuriin sopeutumista ja kokemuksia sopeutumisesta thaimaalaiseen kulttuuriin. Lomamatkailijoiden ja maassa asuvien sopeutuminen on kuitenkin aivan eri tasolla, joten jatkotutkimuksissa olisi hyvä erottaa nämä ryhmät. Uskon, että tässä olisi hyvä sauma päästä syvemmälle pinnan alle, vaikka laadullisen tutkimuksen merkeissä. Jos resursseja riittää, voisi tutkimusta laajentaa suomalaisten ulkopuolelle tai laajemman ikäluokan tarkasteluun.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Ardin, A. 2008. Nauti Thaimaasta. Otavan kirjapaino Oy, Keuruu.

Aro, M. 1998. Opiskelijana vieraassa kulttuurissa. Hakapaino Oy, Helsinki

Bergman, B-M. 2006. Matkailijan Thaimaa. Kustannusosakeyhtiö Otava.

Davies, B. 2011. Thaimaa. Unipress Suomi.

Helin, A. 2012. Thaimaa. Image kustannus OY ja Antti Helin.

Uusipaikka, K. 2011. Thaimaan rannat ja saaret. WSOY.

Wallin, A. 2013. Monikulttuuriosaaminen – Uudistuvan työyhteisön valttikortti. Klaava Media.

Williams, C., Anderson, A., Bewer, T., Blond, B., Jealous, V. & Steer, L. 2007. Thailand. Lonely Planet Publications Pty Ltd.

Sähköiset lähteet:

Alatalo, H. 2015. Vieraaseen työkuultuuriin sopeutuminen. Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu. Theseus. [Viitattu 19.10.2018]. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/88068/Alatalo_Heidi.pdf;sequence=1

Asia Exchange. 2017. 8 Tips On How To Prevent Or Deal With Culture Shock. Asia Exchange. [Viitattu 1.10.2018]. Saatavissa: <https://www.asiaexchange.org/blogs/8-tips-prevent-deal-culture-shock/>

Autio, H. 2015. Thaimaan ilmasto – milloin on paras aika matkustaa? Rantapallo Oy. [Viitattu 20.10.2018]. Saatavissa: <http://www.rantapallo.fi/rantalomat/thaimaan-ilmasto-milloin-on-paras-aika-matkustaa/>

Bartz, A. 2017. Traveling to Thailand? Here's How to Fit In. Vogue. [Viitattu 17.11.2018]. Saatavissa: <https://www.vogue.com/article/thailand-cultural-customs-guide-mistakes-to-avoid>

CFI Education. 2019. What is the Hofstede's Cultural Dimensions Theory? [Viitattu 16.1.2019]. Saatavissa: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/other/hofstedes-cultural-dimensions-theory/>

- Chalre Associates. Expatriate Culture Shock. [Viitattu 18.12.2018]. Saatavissa: http://chlare.com/hiring_managers/expatriate_culture_shock.htm
- Chepkemoi, J. 2017. Tourist Arrivals In Thailand By Country. Word Atlas [Viitattu 17.10.2018]. Saatavissa: <https://www.worldatlas.com/articles/tourist-arrivals-in-thailand-by-country.html>
- Cotton, G. 2013. Gestures to Avoid in Cross-Cultural Business: In Other Words, 'Keep Your Fingers to Yourself!' Verizon Media. [Viitattu 21.11.2018]. Saatavissa: https://www.huffingtonpost.com/gayle-cotton/cross-cultural-gestures_b_3437653.html
- Dale, N. 2015. Suomalaisten suosikkikohde on vaarallinen paikka ajaa mitään ajoneuvoa. [Viitattu 20.10.2018]. Iltalehti. Saatavissa: https://www.iltalehti.fi/thaimaa-extra/2015020819165931_th.shtml
- Elkins, K., Nudelman, M. 2015. The shocking differences in basic body language around the world. Business Insider Inc. [Viitattu 21.11.2018]. Saatavissa: <https://www.businessinsider.com/body-language-around-the-world-2015-3>
- Global Perspectives. The 4 Stages of Culture Shock. [Viitattu 28.9.2018]. Saatavissa: <https://medium.com/global-perspectives/the-4-stages-of-culture-shock-a79957726164>
- Grimsley, S. 2015. Long-Term Orientation vs. Short-Term Orientation: Hofstede's Definition & Concept. Study.com [Viitattu 16.1.2019]. Saatavissa: <https://study.com/academy/lesson/long-term-orientation-vs-short-term-orientation-hofstedes-definition-lesson-quiz.html>
- Halsberger, A. 2007. Gender differences in expatriate adjustment. Ashridge Business School. [Viitattu 16.12.2018]. Saatavissa: [http://staff.ashridge.org.uk/Website/IC.nsf/wFARATT/Gender%20Differences%20in%20Expatriate%20Adjustment/\\$File/GenderDifferencesInExpatriateAdjustment.pdf](http://staff.ashridge.org.uk/Website/IC.nsf/wFARATT/Gender%20Differences%20in%20Expatriate%20Adjustment/$File/GenderDifferencesInExpatriateAdjustment.pdf)
- Hillard, T. 2017. Adjusting to Life in Thailand. Boise State University. [Viitattu 17.11.2018]. Saatavissa: <https://globoeducation.boisestate.edu/broncosabroad/2017/08/07/adjusting-life-thailand/>
- Hoffrén, H. Suomalaiset Ranskassa. Sosiologian gradu. Jyväskylän yliopisto. Ulkosuomalainen. [Viitattu 28.9.2018]. Saatavissa: <http://www.ulkosuomalainen.com/artikkelit/0008/siirtolaisuustutkimus/akkultraatio.html>
- Hofstede Insights. Country Comparison. [Viitattu 20.11.2018]. Saatavissa: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/thailand/>

- Karjalainen, K. 2016. Hän on Thaimaan tuleva kohuhallitsija: Kekkuloi tatuoinnit loistaen napapaidassa lentokentällä, nimitti puudelinsa marsalkaksi. Ilta-Sanomat. [Viitattu 25.9.2018]. Saatavissa: <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000001931202.html>
- Kauhanen, E. 2002. Kulttuurien törmäyksessä lännen individualismi kalahtaa idän yhteisöllisyyteen. Suurin osa maailman ihmisistä on kollektivisteja - ja aikoo pysyäkin sellaisina. Sanoma Media Finland Oy. [Viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: https://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/lannen_sankari_on_idan_luuseri
- Keystone Academic Solutions. 2019. Täältä löydät EMBA-ohjelmat Liikkeenjohtamisessa Thaimaassa 2019. [Viitattu 28.9.2018]. Saatavissa: <https://www.mbastudies.fi/EMBA/Liikkeenjohtaminen/Thaimaa/>
- Koppa. 2015. Määrällinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 11.12.2018]. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkuja/metelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>
- Korhonen, S. 2017. Kuinka ymmärtää eroja kulttuurien välillä? Seikkailijattaret 2017. [Viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: <https://www.seikkailijattaret.fi/kulttuurierot/>
- Korhonen, S. 2017. Kulttuurishokkiterapiaa: Paluushokki. Seikkailijattaret 2017. [Viitattu 19.10.2018]. Saatavissa: <https://www.seikkailijattaret.fi/kulttuurishokkiterapiaa-paluushokki/>
- Korpela, M. 2016. Kylmästä lämpimään: suomalaiset eläkeläiset talvipakolaisina Thaimaassa. AntroBlogi 2018. [Viitattu 25.9.2018]. Saatavissa: <https://antroblogi.fi/2016/06/talvipakolaisina-thaimaassa/>
- Krenn, R. 2013. Näin selviät vasemmanpuoleisesta liikenteestä. Rantapallo Oy. [Viitattu 21.11.2018]. Saatavissa: <http://www.rantapallo.fi/autonvuokraus/kuinka-selvita-vasemmanpuoleisesta-liikenteesta/>
- KvantiMOTV. Kvantitatiivisten menetelmien tietovaranto. [Viitattu 11.12.2018]. Saatavissa: <https://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/intro.html>
- Lehmusruus, A., Khanji, I. 2017. Huomioi thaimaalainen kulttuuri matkallasi- näiden vinkkien avulla et mokaa. Rantapallo Oy. [Viitattu 20.11.2018]. Saatavissa: <http://www.rantapallo.fi/kulttuuri-nahtavyudet/thaimaan-tapakulttuurin-abc-hymyileva-parjaa-thaimaassa/>
- Lifestyle Media Oy 2017. Eksoottiset lomakohteet houkuttelevat suomalaisia talvella – Thaimaa suosikki. Lifestyle Media Oy. [Viitattu 15.1.2019]. Saatavissa: <https://kohokohdat.fi/eksoottiset-lomakohteet-houkuttelevat-suomalaisia-talvella-thaimaa-suosikki/>

- Linström, S. 2014. Kulttuurin määritelmä. Otavan opisto 2015. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavissa: http://opinnot.internetix.fi/fi/muikku2materiaalit/lukio/ge/ge2/02_kulttuuri/201?C:D=i7p4.iZj5
- Lorman, S. 2017. This could be why millennials travel more than previous generations. Thrive Global 2019. [Viitattu 26.9.2018]. Saatavissa: <https://www.thriveglobal.com/stories/18371-this-could-be-why-millennials-travel-more-than-previous-generations>
- MacLachlan, M. 2015. What is culture shock? Communicaid Group Limited 2019. [Viitattu 1.10.2018]. Saatavissa: <https://www.communicaid.com/cross-cultural-training/blog/what-is-culture-shock/>
- Mind Tools. Hofstede's Cultural Dimensions. Mind Tools Ltd, 1996-2019. [Viitattu 15.1.2019]. Saatavissa: https://www.mindtools.com/pages/article/newLDR_66.htm
- Mähönen, V. 2018. Kulttuurishokki. Kilroy. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavissa: <https://www.kilroy.fi/matkaopas/kulttuurishokki>
- Napsu. 2013. Thaimaan tavoista ja uskomuksista. [Viitattu 5.10.2018]. Saatavissa: <https://www.napsu.fi/matkailu/artikkelit/thaimaan-tavoista-ja-uskomuksista>
- Opinto-opas. 2019. Sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin. EVTEK-Ammattikorkeakoulu. [Viitattu 28.9.2018]. Saatavissa: <http://opinto-opas.evtek.fi/4450.html>
- Opintoverkko. 2019. Maailmanuskonnot. Opintoverkko 2000-2002. [Viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <http://www.opinto.net/web/parser.php?sec=usk&sub=maai&page=buddha-004>
- Peace Corps. 2019. Defining Culture. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavissa: <https://www.peace-corps.gov/educators/resources/defining-culture/>
- Peda.net. 2019. Ennakkoluulot ja stereotypiat. [Viitattu 24.10.2018]. Saatavissa: <https://peda.net/kol/foorumi/m/mkk/t2kk/ejs>
- Peda.net. 2019. Kansalaisopistojen liitto KoL Ry. Hofsteden kansallisten kulttuurien vertailu. [Viitattu 20.11.2018]. Saatavissa: <https://peda.net/kol/foorumi/m/mkk/t2kk/mit%C3%A4-on-kulttuuri/ko>
- Peda.net. 2019. Kulttuurin määritelmä. [Viitattu 27.9.2018]. Kansalaisopistojen liitto KoL Ry. Saatavissa: <https://peda.net/kol/foorumi/m/mkk/t2kk/mit%C3%A4-on-kulttuuri/mit%C3%A4-kulttuuri-on>
- Pogosyan, M. 2017. Geert Hofstede: A Conversation About Culture. Psychology Today 2019. [Viitattu 20.1.2019]. Saatavissa: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/between-cultures/201702/geert-hofstede-conversation-about-culture>

Rajasekar, J. 2013. Culture Shock in a Global World: Factors Affecting Culture Shock Experienced by Expatriates in Oman and Omani Expatriates Abroad. ResearchGate 2019.

[Viitattu 15.1.2019]. Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/272723599_Culture_Shock_in_a_Global_World_Factors_Affecting_Culture_Shock_Experienced_by_Expatriates_in_Oman_and_Omani_Expatriates_Abroad

Rantapallo. 2017. Varo tätä Thaimaassa – yksi asia on suomalaisten lomaparatiisissa kehnommin kuin missään muualla. Rantapallo Oy. [Viitattu 18.10.2018]. Saatavissa: <http://www.rantapallo.fi/kaupunkilomat/varo-tata-thaimaassa-yksi-asia-on-suomalaisten-lomaparatiisissa-kehnommin-kuin-missaan-muualla/>

Rasi, M. 2017. Näihin kohteisiin suomalaiset reissaavat eniten – ykkönen ei yllätä. Iltta-Sanomien. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavissa: <https://www.is.fi/matkat/art-2000005043776.html>

Saatavissa: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/between-cultures/201702/geert-hofstede-conversation-about-culture>

Schmitt, M. 2015. How to Deal with Culture Shock while Studying Abroad. Go Overseas 2019. [Viitattu 1.10.2018]. Saatavissa: <https://www.gooverseas.com/blog/how-to-deal-with-culture-shock-while-studying-abroad>

Shibasaki, J. 2017. The 4 Stages of Culture Shock. Culture Gaps 2019. [Viitattu 1.10.2018]. Saatavissa: <https://culturegaps.com/blog/4-stages-culture-shock>

Sommarhem, H. 2012. Maahanmuuttajien akkulturaatioasenteiden yhteys psyykkiseen hyvinvointiin. Pro gradu-tutkielma. Helsingin Yliopisto. [Viitattu 19.10.2018]. Saatavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/14924688.pdf>

STT. 2017. Thaimaan kuninkaan viisipäiväiset miljoonahautajaiset päätökseen. [Viitattu 25.9.2018]. Sanomalehti Karjalainen Oy 2018. Saatavissa: <https://www.karjalainen.fi/uutiset/uutis-alueet/ulkomaat/item/160390-thaimaan-kuninkaan-viisipaivaiset-miljoonahautajaiset-paatokseen>

Suomen Suurlähetystö, Bangkok. 2011. Suomi alueella. [Viitattu 25.9.2018]. Saatavissa: <http://www.finland.or.th/public/default.aspx?nodeid=35113&contentlan=1&culture=fi-FI>

Tasty Thailand. Thai Family Values and How They're Different From Western Ones. Tasty Thailand 2008-2019. [Viitattu 19.12.2018]. Saatavissa: <https://tastythailand.com/thai-family-values-and-how-theyre-different-from-western-ones/>

Thaifakta. Thaimaan ilmasto ja sää. Thaifakta.com 2019. [Viitattu 20.10.2018]. Saatavissa: <https://www.thaifakta.com/thaimaa/thaimaan-ilmasto-ja-saa>

Thaifakta. Thaimaan uskonto. Thaifakta.com 2019. [Viitattu 2.10.2018]. Saatavissa: <https://www.thaifakta.com/thaimaa/thaimaan-uskonto>

Tieteen termipankki. 2019. Kulttuuri. [Viitattu 19.10.2018]. Saatavissa: <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:kulttuuri>

Tuohy, L. 2017. Racism, anger and why dual pricing makes sense to thai people. Coconut Media Limited 2019. [Viitattu 20.11.2018]. Saatavissa: <https://coconuts.co/bangkok/features/racism-anger-and-why-dual-pricing-makes-sense-thai-people-0/>

Uusi-Hallila, T. 2009. Monikulttuuriset identiteetit. Monikulttuurisuus työyhteisössä-projekti. [Viitattu 13.10.2018]. Saatavissa: <http://estudio.edupoli.fi/moty/index.asp?bid=111&book=MoTy&id=715&kat=Etusivu>

World Health Organization. Travel Advice: Food. WHO Thailand 2019. [Viitattu 21.11.2018]. Saatavissa: <http://www.searo.who.int/thailand/travelfood/en/>

Zander, R. 2017. Ultimate Guide to Thai Culture for Newbies. IGLU (HubASEAN Ltd). [Viitattu 26.10.2018]. Saatavissa: <https://iglu.net/ultimate-guide-thai-culture/>

Ziegler, H. 2018. What is Culture Shock, and What Can I do to Avoid it? Helen Ziegler & Associates 2019. [Viitattu 28.9.2018]. Saatavissa: <https://www.hziegler.com/articles/culture-shock.html>

Kuvalähteet:

Kuva 1. CLEVERISM 2019. [Viitattu 21.11.2018]. Saatavissa: <https://www.cleverism.com/understanding-cultures-people-hofstede-dimensions/>

Kuva 2. Aro, M. 1998. Käsimerkkejä. Irmeli Huovinen. Opiskelijana vieraassa kulttuurissa. Helsinki 1998, Hakapaino Oy, 34.

Kuva 3. Pixabay. [Viitattu 15.1.2019] Saatavissa: <https://pixabay.com/fi/thaimaa-lippu-kansallinen-lippu-162438/>

Kuva 4. Som Saa. 2018. [Viitattu 20.11.2018] Saatavissa: https://amuse.vice.com/en_us/article/gynq4y/best-thai-food-london

Kuva 5. Chiang Rai times. 2016. [Viitattu 17.11.2018] Saatavissa: <https://www.chiangraitimes.com/15-children-die-every-10-days-from-motorcycle-accidents-in-thailand.html>

Kuva 6. Marshall D&C. 2015. [Viitattu 17.11.2018] Saatavissa: <https://danmarshall22.wordpress.com/2015/03/03/glimpses-of-thailand-2/>

Taulukko 1. Chepkemoi, J. 2017

LIITTEET

Kysely Thaimaassa matkustaneille/asuneille alle 30-vuotiaille suomalaisille

Kysely on suunnattu Thaimaassa matkustaneille/asuneille alle 30-vuotiaille suomalaisille. Kyselyyn vastataan anonyymisti ja vastaaminen on täysin luottamuksellista. Tämän kyselyn tuloksia analysoidaan opinnäytetyössä, joka käsittelee aihetta kuinka sopeutua thaimaalaiseen kulttuuriin ja tapoihin. Vastaathan kyselyyn mahdollisimman pian. Ystävällisin terveisin Milla Laine

1. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen

2. Mikä on korkein saavuttamasi tutkinto tai jota suoritat parhaillaan

- Peruskoulu
- Toisen asteen koulutus
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto

3. Kuinka monta kertaa olet matkustellut ulkomailla elämäsi aikana?

- Alle 5 kertaa
- Alle 15 kertaa
- Alle 30
- Yli 30

4. Kuinka monta kertaa olet vierailut Thaimaassa?

- Yhden kerran
- Alle viisi kertaa
- Yli viisi kertaa

5. Viimeisimmän Thaimaassa vierailun syy?

- Lomamatka
- Koulutus
- Työ

6. Ennen matkaa, olitko tutustunut Thai kulttuuriin?

- Kyllä
 Hieman
 En

7. Miten Thaimaa vastasi ensimmäisellä vierailulla odotuksiasi?

- Positiivisesti
 Negatiivisesti

8. Jos negatiivisesti, niin mitkä asiat vaikuttivat odotuksiisi negatiivisesti?

9. Osaatko Thai kieltä?

- Kyllä
 Hiukan (alkeet)
 En ollenkaan

10. Koitko matkallasi kulttuurishokkia?

- Kyllä
 En

11. Jos koit niin minkä asteisena? (1-heikosti- 5 todella vahvasti)

- 1 2 3 4 5

12. Asteikolla 1-5, kuinka hyvin olet sopeutunut Thai kulttuuriin?

- 1 2 3 4 5

13. Mitkä tekijät edesauttavat sinusta Thai kulttuuriin sopeutumista?

14. Mitkä tekijät hidastavat sinusta kulttuuriin sopeutumista?

15. Mitä vinkkejä antaisit sopeutuessa Thai kulttuuriin?

Lähetä